Børn i udsatte positioner i daginstitutioner

Spørgeskemaundersøgelse blandt daginstitutionsledere

Danmarks evalueringsinstitut

INDHOLD

Børn i udsatte positioner i daginstitutioner

1	Resumé	5
2	Indledning	11
2.1	Formål og undersøgelsesspørgsmål	11
2.2	Metode	12
3	Karakteristik af børnegruppen	13
3.1	Børn i udsatte positioner – en begrebsafklaring	13
3.2	Børn, der modtager indsatser på baggrund af sprogscreeninger, udgør den største gruppe	14
3.3	Mange daginstitutioner modtager ekstra midler	17
3.4	Daginstitutionslederne oplever en stigning i antallet af børn i udsatte positioner	18
4	Understøttelse af børn i udsatte positioner	22
4.1	Mange daginstitutionsledere oplever, at daginstitutionen lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner	22
4.2	Daginstitutionsledere og personale har i varierende grad kompetencerne til at løfte opgaven	25
4.3	Intern og løbende sparring er hyppigst brugt til at tilegne sig kompetencer	27
5	Samarbejde med fagprofessionelle uden for daginstitutionen	30
5.1	Pædagogerne udtrykker ofte den første bekymring om et barn i en udsat position	30

5.2 Der er inddrages en bred vifte af fagprofessionelle, når daginstitutioner har brug for hjælp til børn 32

5.3 34 % af daginstitutionslederne oplever i høj grad, at det er let at få hjælp fra fagprofessionelle 34

5.4 Daginstitutionslederne efterspørger typisk hjælp til bekymrende adfærd, sproglig udvikling og psykisk funktionsnedsættelse 34

5.5 9 % af lederne har overvejet at henvende sig til PPR, men ikke gjort det 36

5.6 Vejledning og sparring fra fagprofessionelle med særlig viden opleves oftere som anvendelig og til at omsætte til konkrete handlinger 37

Appendiks A – Litteraturliste 39

Appendiks B – Metode 41

Appendiks C – Tabeller 45

1 Resumé

De fleste børn går i dagtilbud, og langt størstedelen af dem går i almene dagtilbud. Den lave grad af segregering på området betyder, at opgaven med at understøtte børn i udsatte positioner i høj grad er de almene dagtilbuds. Det er en kompleks og vigtig opgave at skabe stærke børnefællesskaber og sikre deltagelsesmulighed for alle børn, herunder børn i udsatte positioner.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har tidligere kortlagt dagtilbudschefernes perspektiver på daginstitutionernes arbejde med børn i udsatte positioner (EVA, 2022a, 2022b). Og for nylig offentliggjorde Børne- og Undervisningsministeriet en undersøgelse af samarbejdet mellem dagtilbud og PPR, som EVA har bidraget til (Børne- og Undervisningsministeriet, 2024). Nærværende undersøgelse supplerer perspektiverne fra de to undersøgelser, der havde et kommunalt og nationalt perspektiv med viden om området set fra daginstitutionsledernes perspektiv.

Målgruppen for denne rapport er kommunale dagtilbudschefer, PPR-chefer og øvrige medarbejdere på dagtilbudsområdet, som arbejder med at udvikle praksis omkring børn i udsatte positioner inden for det almene dagtilbudsområde.

Undersøgelsen er gennemført sideløbende med en kvalitativ undersøgelse, som går helt tæt på pædagogisk personales forståelse af begreberne "børn i udsatte positioner" og "børnefællesskaber" samt de pædagogiske tilgange, personalet trækker på i arbejdet (se mere i *Børnefællesskaber og børn i udsatte positioner*, 2024). De to rapporter kan med fordel læses sammen, men giver også værdifuld indsigt i området hver for sig.

Formål og undersøgelsesspørgsmål

Undersøgelsen belyser daginstitutionsledernes oplevelse af arbejdet med børn i udsatte positioner. Formålet er at bidrage med viden, der kan danne grundlag for den videre udvikling af området.

Undersøgelsen bidrager til at belyse følgende undersøgelsesspørgsmål:

- Hvad kendetegner gruppen af børn i udsatte positioner i almene daginstitutioner for 0-6-årige børn?
- I hvilken grad oplever daginstitutionslederne, at de lykkes at sikre lige deltagelsesmulig-heder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner?

- Hvad kendetegner samarbejdet med fagprofessionelle uden for daginstitutionen om arbejdet med børn i udsatte positioner?

Resultater

I dette afsnit præsenterer vi udvalgte hovedresultater fra spørgeskemaundersøgelsen blandt daginstitutionsledere.

Omkring fire ud af fem ledere oplever en stigning i antallet børn i udsatte positioner, men børn i udsatte positioner er stadig en meget lille del af børnegruppen

Børn med forskellige typer af udfordringer har en større risiko for at komme i udsatte positioner sammenlignet med andre børn. Børn, der kommer i udsatte positioner, har mange forskellige udfordringer, men fælles for dem er, at udfordringerne gør det sværere for barnet at deltage i børnefællesskaberne i daginstitutionen. Der findes ikke nationale tal for, hvor mange børn mellem 0 og 6 år der fx har en psykisk funktionsnedsættelse eller sproglige vanskeligheder. I spørgeskemaundersøgelsen har vi derfor bedt daginstitutionslederne om at angive antallet af børn i daginstitutionen og antal børn med udvalgte risikofaktorer. Undersøgelsen viser, at:

- Det i langt de fleste af daginstitutionerne er under 1 % af børnegruppen, der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser. Det gælder for 71 % af institutionerne. Omvendt er der 7 % af institutionerne, hvor 5 % eller derover af børnene er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser.
- 49 % af daginstitutionerne har under 1 % af børnene fysiske funktionsnedsættelser. Modsat er der 15 % af institutionerne, hvor 5 % eller derover af børnene har fysiske funktionsnedsættelser.
- 11 % af daginstitutionerne har under 1 % af deres børnegruppe, som modtager særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreening. I den modsatte ende har 64 % af institutionerne 5 % eller derover af deres børnegruppe, som modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreening.

Der er ikke statistisk signifikant forskel på børnegruppens sammensætning, alt efter om daginstitutionen er kommunal, selvejende eller privat.

Hvad angår forskelle mellem drenge og piger, vurderer 48 % af daginstitutionslederne, at der er nogenlunde lige mange drenge og piger i udsatte positioner i deres daginstitution. 46 % af lederne vurderer, at der er flest drenge i udsatte positioner, mens 1 % af daginstitutionslederne vurderer, at der er flest piger.

Daginstitutionslederne oplever en stigning i antallet af børn i udsatte positioner

Over halvdelen af daginstitutionslederne er enige eller overvejende enige i følgende udsagn om udviklingen i deres daginstitution de seneste fem år:

- Der er sket en stigning i antallet af børn med komplekse udfordringer (85 %).
- Der er flere børn i udsatte positioner (80 %).
- Der er sket en stigning i antallet af børn i mistrivsel (71 %).
- Der er flere børn, der diagnosticeres (64 %).
- Børnene diagnosticeres tidligere end for fem år siden (49 %).

Daginstitutionsledernes oplevelse af, at der er kommet flere børn i udsatte positioner, afspejler dagtilbudschefernes oplevelse, som EVA afdækkede i 2022. Resultaterne er også i tråd med Børne- og Undervisningsministeriets undersøgelse af PPR's samarbejde med dagtilbud (2024), som viser, at en stor andel af PPR-lederne (84 %) og dagtilbudscheferne (69 %) oplever en stigning i andelen af børn i mistrivsel. Undersøgelsen viser også, at 37 % af dagtilbudscheferne oplever, at der i høj grad er sket en udvikling i de udfordringer, som små børn og familier står i (fx flere udfordringer ift. socio-emotionel udvikling og lignende) (Børne- og Undervisningsministeriet, 2024).

Én ud af tre daginstitutioner modtager ekstra midler på baggrund af deres børnegruppe

Når en daginstitution har børn, som har behov for ekstra hjælp og støtte, er der forskellige muligheder for økonomisk støtte. Mange kommuner har indrettet sig, så daginstitutionerne tildeles eller kan søge forvaltningen om ekstra ressourcer på baggrund af sammensætningen i deres børnegruppe eller på baggrund af specifikke behov hos enkelte børn. Derudover er der midler til social normering, som er en national pulje.

32 % af daginstitutionslederne angiver, at de modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af deres børnegruppe, mens 22 % modtager midler til sociale normeringer. Daginstitutionerne kan både modtage ekstra ressourcer og midler til social normering – eller ingen af delene. Der er dog en sammenhæng mellem de daginstitutioner, der modtager midler til sociale normeringer, og de institutioner, som modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af deres børnegruppe. 42 % af de daginstitutioner, der modtager midler til sociale normeringer, modtager også ekstra ressourcer fra forvaltningen, mens det gælder for 27 % af de daginstitutioner, som ikke modtager midler til sociale normeringer.

Halvdelen af daginstitutionslederne oplever, at de lykkes med at skabe lige deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner

Undersøgelsen viser, at der er forskel på, hvorvidt dagtilbuddene oplever at lykkes i arbejdet. Halvdelen af daginstitutionslederne (49 %) oplever, at deres institution i høj grad lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner. 48 % oplever, at det i nogen grad gør sig gældende, mens 3 % af lederne oplever, at de i mindre grad lykkes.

Omkring fire ud af 10 daginstitutionsledere (36 %) oplever, at der i høj grad er behov for at udvikle daginstitutionens pædagogiske praksis ift. at understøtte børn i udsatte positioners muligheder for at indgå i børnefællesskabet.

Daginstitutionslederne beskriver i åbne svarkategorier nogle af årsagerne til, at deres daginstitution ikke kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har brug for for at kunne indgå i børnefællesskabet. Det handler bl.a. om manglende ressourcer, stigende antal børn med støttebehov, mangelfulde fysiske rammer samt mangel på uddannet personale og et øget behov for specialpædagogisk viden.

63 % af daginstitutionslederne oplever, at deres personale i nogen eller mindre grad har kompetencerne til at understøtte børn i udsatte positioner

Om en daginstitution er i stand til at understøtte og sikre lige deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner, hænger bl.a. sammen med, om man som leder har de rette kompetencer til at understøtte personalet, og om det pædagogiske personale har de rette kompetencer til at understøtte børnene i de udsatte positioner.

Cirka fem ud af 10 daginstitutionsledere (48 %) vurderer, at de selv i høj grad har kompetencerne til at understøtte personalet i deres arbejde med børn i udsatte positioner. Ift. personalet vurderer 37 % af daginstitutionsledere, at deres pædagogiske personale i høj grad har kompetencerne til at understøtte børn i udsatte positioner. 56 % af lederne oplever, at personalet i nogen grad har de rette kompetencer. De resterende 7 % oplever, at deres pædagogiske personale i mindre grad har de rette kompetencer til at understøtte børn i udsatte positioner. Det betyder, at en stor del af både ledere og pædagogisk personale mangler kompetencer til at løfte opgave. I den forbindelse viser undersøgelsen, at lederne oplever, at deres pædagogiske personale i mindre grad har specialpædagogisk viden (35 %) og viden om børn med dansk som andetsprog (33 %).

Omkring én ud af fem daginstitutionsledere oplever, at det i mindre grad er let at få hjælp fra fagprofessionelle, der ikke arbejder i daginstitutionen

Dagtilbud står ikke alene med opgaven om at understøtte børn i udsatte positioner. I alle kommuner samarbejder pædagogisk personale og ledere i daginstitutioner med forvaltningen om at løse opgaven, herunder i et tværgående samarbejde mellem dagtilbud og understøttende PPR-funktioner eller lignende i forvaltningen.

Der er inddrages en bred vifte af fagprofessionelle, når daginstitutioner har brug for hjælp ift. arbejdet med børn i udsatte positioner og børnefællesskabet. Fra psykologer over audiologopæder til pædagogiske konsulenter. 34 % af lederne oplever i høj grad, at det er lettilgængeligt at få hjælp fra fagpersoner, der ikke arbejder i daginstitutionen. 47 % oplever det i nogen grad, mens én ud af fem daginstitutionslederne (18 %) oplever, at det i mindre grad er lettilgængeligt at få hjælp fra fagprofessionelle, der ikke arbejder i daginstitutionen.

Vejledning fra fagprofessionelle med særlig viden opleves ofte som anvendelig og mulig at omsætte i praksis

Det er vigtigt, at den vejledning og sparring, daginstitutionerne modtager, er anvendelig og kan omsættes i praksis. Ca. halvdelen af daginstitutionslederne vurderer, at den vejledning og sparring, de får fra henholdsvis audiologopæder (53 %), sprogkonsulenter (52 %), fysio- eller ergoterapeuter (50 %) og psykologer (47 %), i høj grad er anvendelig og kan omsættes til konkrete handlinger. Disse fagprofessionelle er kendetegnet ved at have viden, som er specialiseret, og som supplerer den viden, ledere og personale selv har. Samtidig har de ekspertise inden for netop de områder, hvor daginstitutioner oftest henvender sig til PPR eller lignende med behov for sparring, nemlig bekymrende adfærd hos et barn (efterspørges af 92 %), bekymringer vedrørende den sproglige udvikling (82 %), psykisk funktionsnedsættelse (52 %) og barnets motoriske udvikling (50 %).

Perspektivering

Behov for fortsat fokus og udvikling af området

Kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø, som et barn møder i daginstitutionen, har stor betydning for barnets trivsel og udvikling. Det gælder alle børn og især børn i udsatte positioner. Et dagtilbud af høj kvalitet kan gøre en positiv forskel for deres trivsel og udvikling (Christoffersen m.fl., 2014; Dietrichson m.fl., 2020; Sammons, 2010).

Den første nationale undersøgelse af kvaliteten i dagtilbud for 0-2-årige børn viste, at kun godt hver tiende stue for 0-2-årige børn vurderes til at have god kvalitet (EVA & VIVE, 2023). Knap halvdelen af stuerne i daginstitutionerne vurderes til at have tilstrækkelig kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer, og knap fire ud af 10 stuer får vurderingen "Utilstrækkelig kvalitet". Ni ud af 10 dagtilbud kan derfor ikke forventes at gøre en kompenserende positiv forskel for børn i udsatte positioner (EVA & VIVE, 2023).

Det er ingen tvivl om, at der er en kompleks opgave i at skabe stærke børnefællesskaber, hvor alle børn har deltagelsesmuligheder. Og når 51 % af lederne oplever, at deres daginstitution kun i nogen eller mindre grad lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner, så vidner det om, at der er behov for yderligere fokus og understøttelse af området, fx i forbindelse med en nytænkning af PPR's rolle. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der er flere faktorer, som spænder ben for arbejdet, så der kan være behov for flere tiltag. Daginstitutionslederne peger selv på en række barrierer, som fx mangel på uddannet personale og mangelfulde fysiske rammer.

Behov for styrkede kompetencer blandt ledere og personale

I EVA's undersøgelse fra 2022 om udfordringer forbundet med understøttelse af børn i udsatte positioner fortæller dagtilbudscheferne i interviewene, at der er behov for mere ledelseskraft og -fokus. De decentrale ledere har stor betydning for, om pædagogisk praksis lykkes med at skabe stærke inkluderende fællesskaber i dagtilbuddene. I denne undersøgelse svarer kun omkring halvdelen af lederne, at de i høj grad har kompetencerne til at understøtte personalets arbejde med

børn i udsatte positioner. Og ser vi på personalets kompetencer, vurderer 37 % af daginstitutionsledere, at deres pædagogiske personale i høj grad har kompetencerne til at understøtte børn i udsatte positioner.

I lyset af dette bør man fra national og kommunal side overveje, om der er behov for et mere ambitiøs kompetencefokus, der strækker sig fra styrkede grunduddannelser til en ændret kompetenceudviklings- og efteruddannelsesindsats, så vi sikrer, at flere ledere og pædagogisk personale oplever sig klædt på til opgaven.

Der er også behov for grundigere analyser af, hvad kompetencebehovet egentlig er. Der er over de seneste år gennemført flere efteruddannelsesindsatser, men tilbage står, at personale og ledere ikke føler sig klædt på til opgaven. I denne undersøgelse har vi forsøgt at gå tættere på behovet, men står tilbage med det, mange undersøgelser viser, nemlig at der efterspørges specialpædagogiske kompetencer, men hvad dækker det egentlig over?

Der er mange måder at kompetenceudvikle på, og en af måderne kan være via vejledning og sparring fra fagprofessionelle uden for dagtilbuddet. Et langt stykke hen ad vejen oplever daginstitutionslederne i denne undersøgelse, at den vejledning og sparring, de får, er anvendelig og kan omsættes i praksis, men det er et område, der med fordel kan sættes yderligere fokus på.

Sparring udefra løser det dog ikke alene. Det er også vigtigt med fokus på en stærk evalueringskultur internt i daginstitutionerne, hvor personalet sparrer og giver hinanden feedback og løbende udvikler den pædagogiske praksis. Det kan fx være via observation og feedback på hinandens praksis. I undersøgelsen har vi spurgt ind til netop ledernes oplevelse af deres personales kompetencer til refleksion og evaluering af egen praksis, hvor 53 % svarer, at personalet i nogen eller mindre grad eller slet ikke har de kompetencer.

Datagrundlag

Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelse, som 476 daginstitutionsledere har besvaret. Spørgeskemaet er sendt ud til en tilfældig udtrukket repræsentativ stikprøve på 1300 daginstitutionsledere, hvilket giver en svarprocent på 37 %.

Repræsentativitetsanalysen viser, at de indsamlede data er repræsentative for type af dagtilbud og ejerforhold. Der er en mindre skævhed i bortfaldet ift. region, men det vurderes ikke at have væsentlig betydning for resultaterne, hvorfor der ikke er korrigeret for det.

Du kan læse mere om projektets metode og datagrundlag i appendiks B.

2 Indledning

De fleste børn går i dagtilbud, og langt størstedelen af dem går i almene dagtilbud. Det betyder, at opgaven med at understøtte børn i udsatte positioner i høj grad er hos de almene dagtilbud. Det er en kompleks og vigtig opgave at skabe stærke børnefællesskaber og sikre deltagelsesmulighed for alle børn, herunder børn i udsatte positioner.

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har tidligere kortlagt dagtilbudschefernes perspektiver på daginstitutionernes arbejde med børn i udsatte positioner (EVA, 2022a, 2022b). Og for nylig offentliggjorde Børne- og Undervisningsministeriet en undersøgelse af samarbejdet mellem dagtilbud og PPR (Børne- og Undervisningsministeriet, 2024). Denne undersøgelse supplerer perspektiverne fra et kommunalt og nationalt perspektiv med viden om området set fra daginstitutionsledernes perspektiv.

Målgruppen for denne rapport er kommunale dagtilbudschefer, PPR-chefer og øvrige medarbejdere på dagtilbudsområdet, som arbejder med at udvikle praksis omkring børn i udsatte positioner inden for det almene dagtilbudsområde.

Undersøgelsen er gennemført sideløbende med en kvalitative undersøgelse, som går tæt på pædagogisk personales forståelse af begreberne ”børn i udsatte positioner” og ”børnefællesskaber” samt de pædagogiske tilgange, personalet trækker på i arbejdet (se mere i *Børnefællesskaber og børn i udsatte positioner*, 2024). De to rapporter kan med fordel læses sammen, men giver også værdifuld indsigt i området hver for sig.

2.1 Formål og undersøgelsesspørgsmål

Undersøgelsen belyser daginstitutionsledere oplevelse af arbejdet med børn i udsatte positioner. Formålet er at bidrage med bred viden, der kan danne grundlag for den videre udvikling af området.

I undersøgelsen stiller vi skarpt på følgende spørgsmål:

- Hvad kendetegner gruppen af børn i udsatte positioner i almene daginstitutioner for 0-6-årige børn?
- I hvilken grad oplever daginstitutionslederne, at de lykkes at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner?

- Hvad kendetegner samarbejdet med fagprofessionelle uden for daginstitutionen om arbejdet med børn i udsatte positioner?

2.2 Metode

Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelsen blandt et repræsentativt udsnit af daginstitutionsledere. Der er opnået 476 gennemførte besvarelser og dermed en samlet svarprocent på 37 %. For mere information se appendiks B.

Epinion har i samarbejde med EVA undersøgt repræsentativiteten af data for de deltagende daginstitutioner ved at sammenholde fordelingerne af udvalgte baggrundskarakteristika med fordelingerne af tilsvarende population. De udvalgte baggrundsparametre er 1) institutionstype, 2) ejerforhold og 3) region.

Analysen viser, at de indsamlede data er repræsentative for type af dagtilbud og ejerforhold. Der var ingen signifikant forskelle inden for disse parametre på et 5 % signifikansniveau. Dagtilbud fra Region Syddanmark er lidt underrepræsenteret i besvarelserne. Der var således en forskel på 4 procentpoint færre dagtilbud fra Region Syddanmark i besvarelserne sammenlignet med i populationen. Denne underrepræsentativitet fra Region Syddanmark betragtes dog ikke som væsentlig for undersøgelsens validitet, da det samlede repræsentativitetsniveau for de andre regioner og de andre baggrundsparametre er inden for det acceptable grænser (se repræsentativitetsundersøgelsen i appendiks B). Af denne grund er data i denne undersøgelse ikke blevet vægtet.

3 Karakteristik af børnegruppen

I dette kapitel sætter vi fokus på, hvad der kendetegner børnegruppen i de danske daginstitutioner med fokus på børn i udsatte positioner samt daginstitutionsledernes oplevelse af udviklingen i de sidste fem år.

Analyserne bygger på daginstitutionsledernes svar. Vi har desuden set nærmere på, om der er forskel på ledernes svar ift. ejerform (kommunal, selvejende eller privat), institutionstype (vuggestue, børnehave eller integreret institution), størrelsen på institutionen og børnegruppens karakteristika. Statistisk signifikante sammenhænge bliver beskrevet løbende.

3.1 Børn i udsatte positioner – en begrebsafklaring

Omkring 20 % af alle børn vokser op i omstændigheder, der påvirker deres udviklingsmuligheder på måder, der både går ud over deres trivsel, læring og udvikling nu og her samt gør det vanskeligt for dem at klare sig i uddannelsessystemet på længere sigt (Jensen et al., 2009; Ringsmose & Svinth, 2019; ROCKWOOL Fonden, 2019).

Undersøgelsen belyser børnegruppen med udgangspunkt i de udfordringer, som vi ved kan have en betydning for, om et barn i kortere eller længere perioder er i en udsat position i daginstitutionen. Det gør vi for at give et billede af, hvor stor en andel af børnene der potentielt kan være i udsatte positioner. Børn i udsatte positioner anses her i tråd med den styrkede pædagogiske læreplan som en sammensat gruppe. Det at være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt, og et barn kan derfor opleve at være i en udsat position i kortere eller længere tid. Barnets risiko for at komme i en udsat positioner er særlig påvirket af følgende:

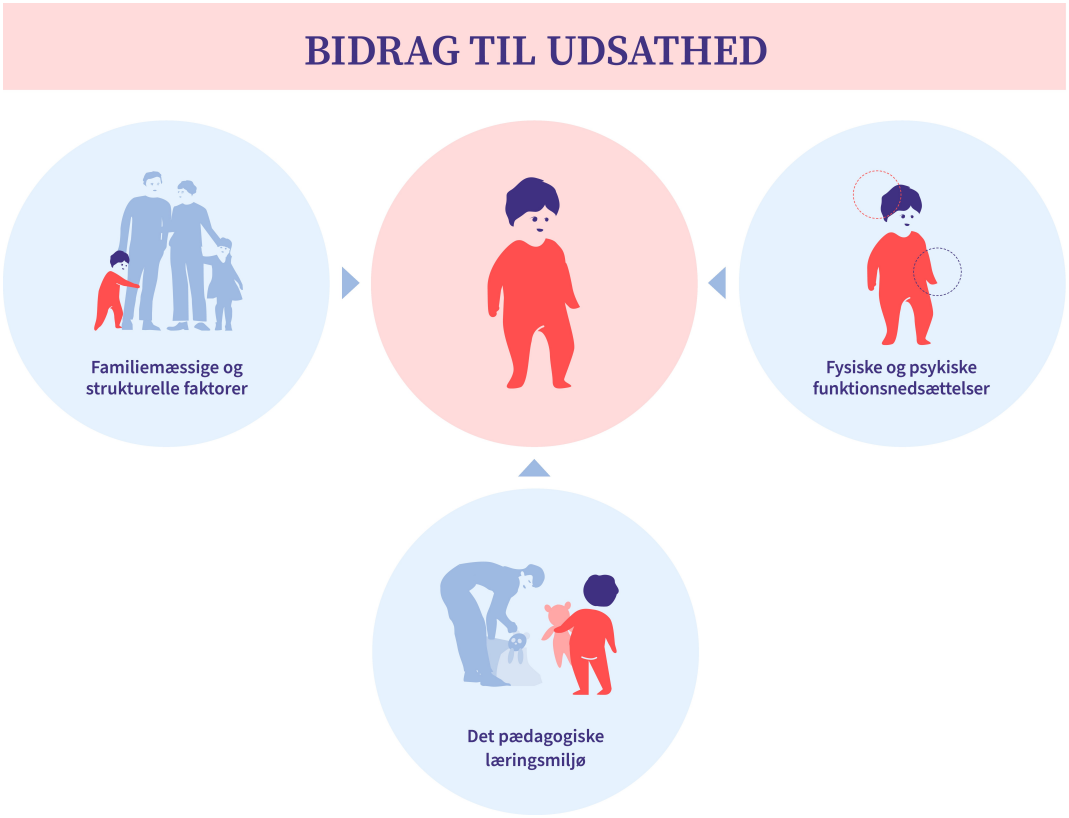
- Familiemæssige og strukturelle faktorer (fx sygdom, skilsmisse, forældreevne, forældres uddannelsesniveau, indkomst og arbejdsmarkedsstatus)
- Psykiske og fysiske funktionsnedsættelser
- Miljøet i dagtilbuddet.

Selvom vi af analytiske årsager opdeler i tre kategorier, er det vigtigt at bemærke, at der i praksis ikke er så skarpe skel.

Et barn kan have et eller flere risikofaktorer. Det er dog vigtigt at bemærke, at det, at et barn har en risikofaktor, fx en psykisk eller fysisk funktionsnedsættelse eller sprogvanskeligheder, ikke er det

samme, som at barnet er i mistrivsel eller i en udsat position. Ofte hænger funktionsnedsættelser mv. dog sammen med en øget risiko for, at barn er i eller udvikler mistrivsel, men det er vigtigt at skelne mellem de to typer af udsathed. Denne forståelse af udsathed som kontekstafhængigt genfinder vi også i forskning og undersøgelser på området. Bendix-Olsen (2018) beskriver, at det først er i mødet med omgivelserne, at et barn enten oplever at komme i en udsat position eller ikke gør det. Med andre ord vil de forudsætninger og kompetencer, der tilskrives værdi som deltager i et fællesskab, skifte, alt efter hvilket fællesskab der er tale om.

Figur 3.1
Faktorer, der kan bidrage til, at et barn kommer i en udsat position

Kilde: EVA, 2022.

3.2 Børn, der modtager indsatser på baggrund af sprogscreeninger, udgør den største gruppe

Børn med forskellige typer af udfordringer har en større risiko for at ende i udsatte positioner sammenlignet med andre børn. Børn, der ender i udsatte positioner, har mange forskellige udfordringer, men fælles for dem er, at de gør det sværere for barnet at deltage i børnefællesskaberne i daginstitutionen. Der findes ikke nationale tal for, hvor mange børn mellem 0 og 6 år der fx har en psykisk funktionsnedsættelse eller sproglige vanskeligheder. I spørgeskemaundersøgelsen har vi derfor spurgt lederne ind til antallet af børn i daginstitutionen og bedt dem angive antal af børn med følgende udvalgte risikofaktorer:

- Børn, der modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af en sprogscreening. Sprogvanskeligheder kan have medfødte årsager og/eller skyldes familiemæssige og strukturelle faktorer.
- Børn, som har fysiske funktionsnedsættelser. Det kan fx være tale om synsnedsættelse, hørenedsættelse og mobilitetsnedsættelse
- Børn, der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser såsom ADD, ADHD, OCD mv. og/eller autismespektrumforstyrrelse.

Ud fra det har vi beregnet procentdelen af den samlede børnegruppe for hver institution. Det er vigtigt at bemærke, at der kan være overlap mellem grupperne, da et barn kan have mere end én risikofaktor, hvorfor vi ikke har beregnet en samlet andel.

I langt de fleste daginstitutioner er det under 1 % af børnegruppen, der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser. Det gælder for 71 % af institutionerne. Omvendt er der 7 % af institutionerne, hvor 5 % eller derover af børnene er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser.

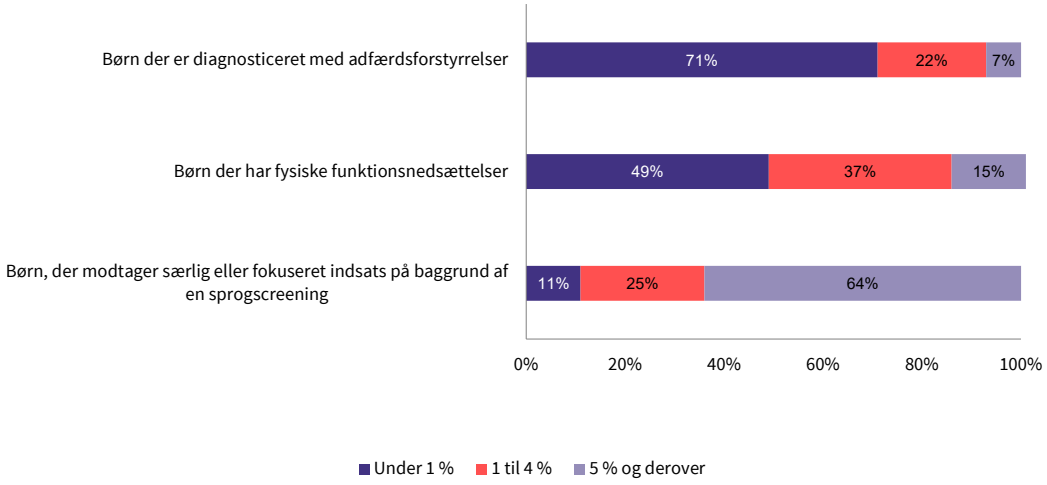
I 49 % af daginstitutionerne har under 1 % af børnene fysiske funktionsnedsættelser. Modsat er der kun 15 % af institutionerne, hvor 5 % eller derover af børnene har fysiske funktionsnedsættelser.

11 % af daginstitutionerne har under 1 % af deres børnegruppe, som modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreening. I den modsatte ende har 64 % af institutionerne 5 % eller derover af deres børnegruppe, som modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreening.

Børnehaver har en større andel af børn med en fokuseret eller særlig indsats baseret på en sprogvurdering sammenlignet med vuggestuer og integreret institutioner (se Appendiks-tabel C.2). Dette hænger formentlig sammen med, at sprogscreening oftest gennemføres, når børnene er i børnehavealderen.

Der er ikke statistisk signifikant forskel på børnegruppens sammensætning, alt efter om daginstitutionen er kommunal, selvejende eller privat.

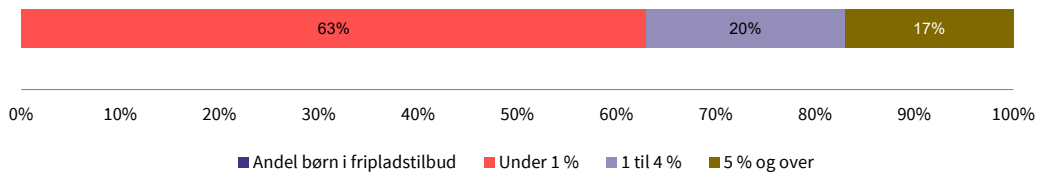
Figur 3.2
Daginstitutioner fordelt ift. andelen af børnegruppen, der er diagnosticeret med en adfærdsforstyrrelse, har en fysisk funktionsnedsættelse eller modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af en sprogscreening

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

I 63 % af daginstitutionerne er under 1 % af børnene i behandlingsmæssig eller socialpædagogisk fripladstilbud. Modsat er der i 17 % af daginstitutionerne 5 % eller der over børn i behandlingsmæssig eller socialpædagogisk fripladstilbud.

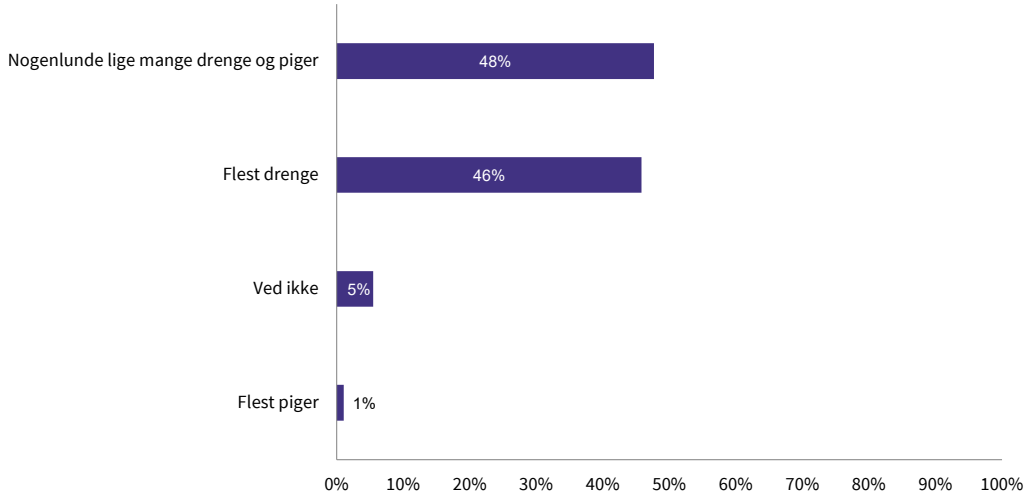
Figur 3.3
Andel børn i daginstitutionen, der er i behandlingsmæssig eller socialpædagogisk fripladstilbud

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024
Note: N = 476. Andelen af børn i behandlingsmæssig eller socialpædagogisk fripladstilbud er beregnet ved at dividere antallet af børn, som lederne har angivet er i en behandlingsmæssig eller socialpædagogisk fripladstilbud, med antallet af børn, der er indskrevet i daginstitutionen ifølge lederne.

48 % af daginstitutionslederne vurderer, at der er nogenlunde lige mange drenge og piger i udsatte positioner i deres daginstitution, jf. figur 3.4. Samtidig vurderer 46 % af lederne, at der er flest drenge i udsatte positioner, mens kun 1 % af daginstitutionslederne vurderer, at der er flest piger.

Figur 3.4
Vurderer du, at det typisk er flest drenge eller piger, der er i udsatte positioner i din daginstitution i dag?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

3.3 Mange daginstitutioner modtager ekstra midler

Når en daginstitution har børn, som har behov for ekstra hjælp og støtte, er der forskellige muligheder for økonomisk støtte. Mange kommuner har indrettet sig, så daginstitutionerne tildeles eller kan søge forvaltningen om ekstra ressourcer på baggrund af sammensætningen i deres børnegruppe eller på baggrund af specifikke behov hos enkelte børn. Derudover er der midler til social normering,[1] som er en national pulje.

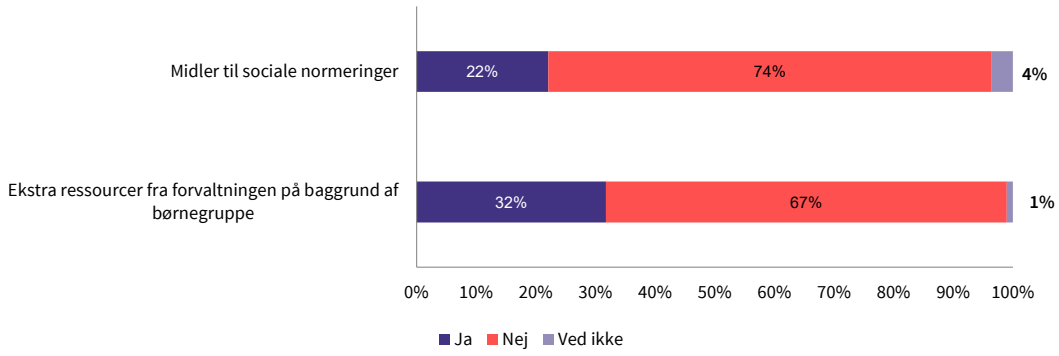
32 % af daginstitutionslederne angiver, at de modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af deres børnegruppe, mens 22 % modtager midler til sociale normeringer, jf. figur 3.5. Daginstitutionerne kan både modtage ekstra ressourcer og midler til social normering – eller ingen af delene. Der er dog en sammenhæng mellem de daginstitutioner, der modtager midler til sociale normeringer, og de institutioner, som modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af deres børnegruppe. 42 % af de daginstitutioner, der modtager midler til sociale normeringer, modtager også ekstra ressourcer fra forvaltningen, mens det gælder for 27 % af de daginstitutioner, som ikke modtager midler til sociale normeringer.

1 Midler til sociale normeringer et princip, der sikrer ekstra personaleressourcer til institutioner med mange børn fra udsatte familier. Siden 2017 har det været muligt for kommuner via forskellige politisk aftalte puljer at søge om midler til flere pædagoger og pædagogiske assistenter i institutioner, hvor der er mange børn fra udsatte familier. I den seneste pulje (fra aftalen om minimumsnormeringer, 2020) beregnes tilskuddet ud fra antallet af forældre, der modtager minimum 80 % økonomisk fripladstilskud og det samlede børnetal i den enkelte enhed.

Der er en signifikant sammenhæng mellem andel af børn i daginstitutionen, der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser, om institutionen modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen, og om de modtager midler til sociale normeringer (se Appendiks-tabel C.10, Appendiks-tabel C.12 og Appendiks-tabel C.16). Dvs. at der er en højere andel af børn med adfærdsforstyrrelser i de institutioner, der modtager ekstra ressourcer. Der er også en sammenhæng mellem andelen af børn, der er i fokuseret eller særlig sprogindsats, og om institutionerne modtager midler til sociale normeringer. Institutionerne med de største andele af børn i fokuseret eller særlig sprogindsats modtager i højere grad midler til sociale normeringer (se Appendiks-tabel C.15).

Der er flere kommunale institutioner end selvejende og private institutioner, som modtager ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af deres børnegruppe og midler til sociale normeringer.

Figur 3.5
Modtager din institution ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af jeres børnegruppe/midler til sociale normering?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

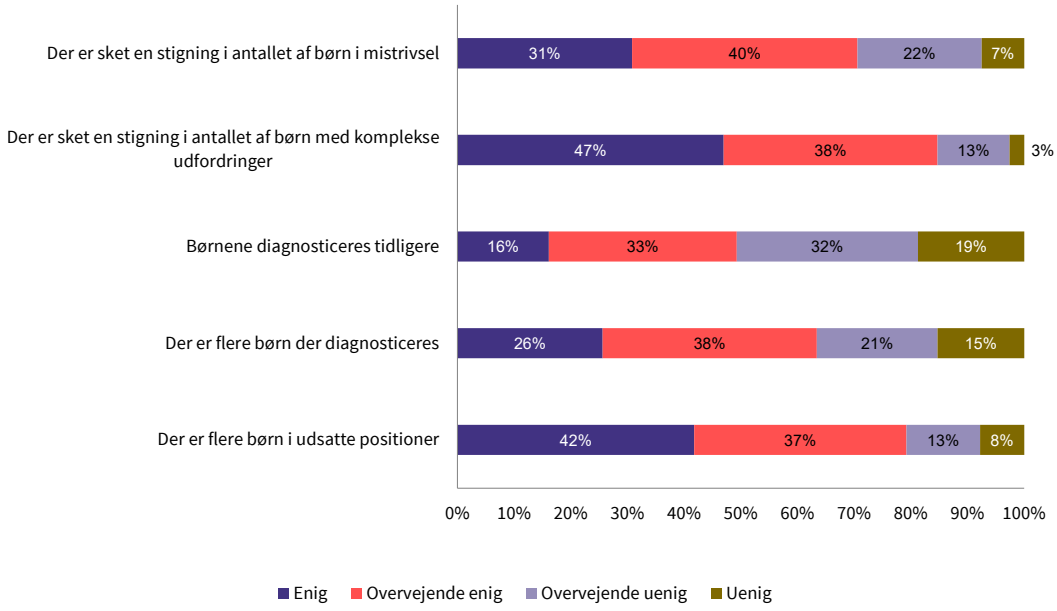
3.4 Daginstitutionslederne oplever en stigning i antallet af børn i udsatte positioner

Over halvdelen af daginstitutionslederne er enige eller overvejende enige i følgende udsagn om udviklingen i deres daginstitution de seneste fem år:

- Der er sket en stigning i antallet af børn med komplekse udfordringer (85 %)
- Der er flere børn i udsatte positioner (80 %)
- Der er sket en stigning i antallet af børn i mistrivsel (71 %)
- Der er flere børn der diagnosticeres (64 %).

Samtidig er knap halvdelen af lederne enige eller overvejende enige i, at børnene diagnosticeres tidligere end for fem år siden.

Figur 3.6
Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om udviklingen de sidste fem år i den daginstitution, du er leder for?

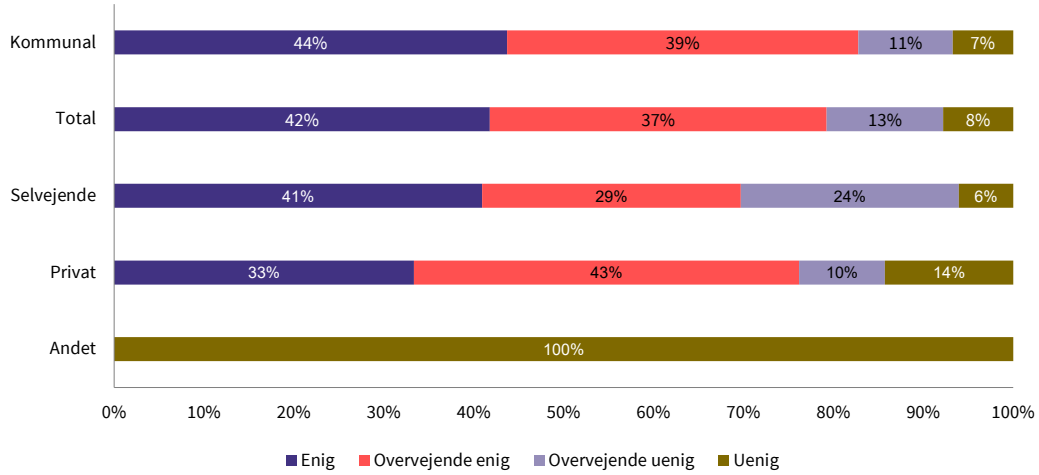

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 347. De ledere, der har svaret "*Jeg har ikke været leder i daginstitutionen i fem år*" på mindst et af de ovenstående spørgsmål, er udeladt.

Børnegruppen i de enkelte daginstitutioner har betydning for ledernes oplevelse af udviklingen i deres daginstitution de seneste fem år. Andelen af lederne, der er enige eller overvejende enige i, at der diagnosticeres flere børn end for fem år siden, stiger, jo større andel af børn i deres daginstitution der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser (se Appendiks-tabel C.19). 55 % af lederne fra institutioner med under 1 % er enig eller overvejende enige. Det samme gælder 82 % i institutioner med over 5 % af børnegruppe, der diagnosticeret med adfærdsforstyrrelse. Ligeledes stiger andelen af lederne, der er enige i, at børnene diagnosticeres tidligere, jo større andel af børn i deres daginstitution der er diagnosticeret med adfærdsforstyrrelse (se Appendiks-tabel C.20).

Institutionens ejerforhold ser også ud til at have indflydelse på ledernes oplevelse af udviklingen i deres daginstitution de seneste fem år. Der er en større andel af lederne i de kommunale daginstitutioner, der er enige i, at der er sket en stigning i antallet af børn med komplekse udfordringer sammenlignet med lederne for de selvejende og private daginstitutioner (se Appendiks-tabel C.21). Lederne for de kommunale og selvejende institutioner er også i højere grad enige i, at der er flere børn i udsatte positioner sammenlignet med ledere af de private, jf. figur 3.7.

Figur 3.7
Hvor enig eller uenig er du i, at der er sket en stigning i antallet af børn i udsatte positioner? Fordelt på institutionstype

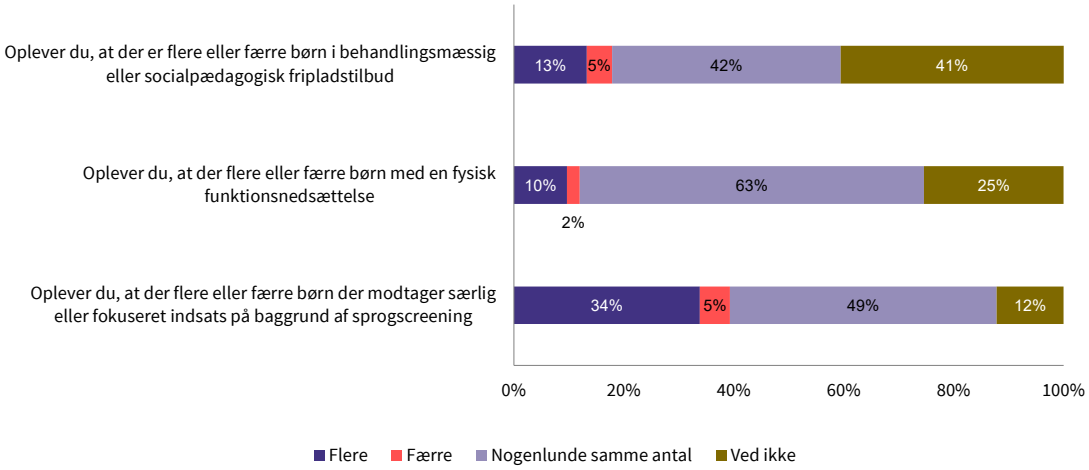
Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: : N = 347. De ledere, der har svaret "*Jeg har ikke været leder i daginstitutionen i fem år*" på mindst et af de ovenstående spørgsmål, er udeladt. $\chi 2$-test med p-værdi på <0.003.
Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

Dykker vi ned i specifikke udfordringer, viser undersøgelsen, at 34 % af lederne oplever, at der er flere børn, der modtager en særlig eller fokuseret indsats på baggrund af en sprogscreening, end for fem år siden, 5 %, at der er færre, og 49 %, at der er nogenlunde samme antal.

13 % af lederne oplever, at der er flere børn i behandlingsmæssige eller socialpædagogiske fripladstilbud end for fem år siden, 5 %, at der er færre, og 42 %, at det er nogenlunde samme antal.

10 % af lederne oplever, at der er flere børn med fysiske funktionsnedsættelser end for fem år siden, 2 %, at der er færre, og 63 %, at det er nogenlunde samme antal.

Figur 3.8
Daginstitutionsledernes oplevelse af udviklingen i antal børn med støttebehov

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

Resultaterne er i tråd med Børne- og Undervisningsministeriets undersøgelse af PPR's samarbejde med dagtilbud (2024), som viser, at en stor andel af PPR-lederne (84 %) og dagtilbudscheferne (69 %) oplever en stigning i andelen af børn i mistrivsel. Undersøgelsen viser også, at 37 % af dagtilbudscheferne oplever, at der i høj grad er sket en udvikling i de udfordringer, som små børn og familier står i (fx flere udfordringer ift. socio-emotionel udvikling og lignende).

4 Understøttelse af børn i udsatte positioner

De fleste børn går i dagtilbud, og kun en meget lille andel af børnene er segregeret til tilbud uden for de almene dagtilbud. Det betyder, at opgaven med at understøtte børn i udsatte positioner i høj grad er de almene dagtilbuds. I dette kapitel sætter vi fokus på daginstitutionsledernes oplevelse af, i hvilken grad de lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner, samt ledernes oplevelse af egne og deres pædagogiske personales kompetencer og kompetencebehov.

Analyserne bygger på daginstitutionsledernes svar. Vi har desuden set nærmere på, om der er forskel på ledernes svar ift. ejerform (kommunal, selvejende eller privat) og størrelsen på institutionen. Statistisk signifikante sammenhænge bliver beskrevet løbende.

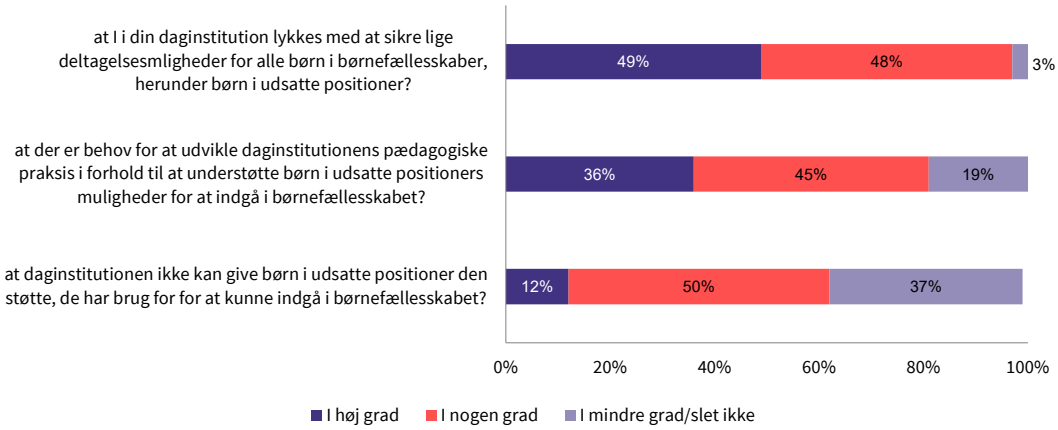
4.1 Mange daginstitutionsledere oplever, at daginstitutionen lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner

Omkring halvdelen af daginstitutionslederne (49 %) oplever, at deres daginstitution i høj grad lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner. 48 % oplever, at det i nogen grad gør sig gældende, mens 3 % af lederne oplever, at deres daginstitution i mindre grad eller slet ikke lykkes. En lavere andel af lederne fra de kommunale daginstitutioner (41 %) sammenlignet med lederne fra selvejende (60 %) eller private institutioner (80 %) angiver, at deres daginstitutionen i høj grad lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder. Ser vi på institutionsstørrelsen i form af antal børn, er der en større andel af lederne fra institutionerne med mindre end 51 børn, der angiver, at daginstitutionen i høj grad lykkes med at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle børn, herunder børn i udsatte positioner.

12 % af daginstitutionslederne oplever i høj grad, at deres daginstitutionen ikke kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har brug for for at kunne indgå i børnefællesskabet. Det gør sig i nogen grad gældende for 50 % af lederne og i mindre grad eller slet for 37 % af lederne. En større andel af lederne fra daginstitutionerne med over 101 børn angiver i høj grad, at daginstitutionen ikke kan give udsatte børn den støtte, de har brug for for at kunne indgå i børnefællesskabet (se Appendiks-tabel C.28).

36 % af daginstitutionslederne oplever, at der i høj grad er behov for at udvikle daginstitutionens pædagogiske praksis ift. at understøtte børn i udsatte positioners muligheder for at indgå i børnefællesskabet. Det gør sig ifølge 45 % af lederne i nogen grad gældende, mens 19 % oplever, at det i mindre grad eller slet ikke gør sig gældende. Det er særligt lederne fra de kommunale (38 %) og selvejende daginstitutioner (33 %), der angiver, at der i høj grad er brug for at udvikle den pædagogiske praksis (se Appendiks-tabel C.24). Ser vi på institutionsstørrelsen, er der en mindre andel af lederne fra daginstitutionerne med 0-50 børn, der angiver, at der i høj grad er behov for at udvikle den pædagogiske praksis (se Appendiks-tabel C.27).

Figur 4.1
Daginstitutionsledernes oplevelse af daginstitutionens arbejde ift. børn i udsatte positioner

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

Resultaterne er i tråd med Børne- og Undervisningsministeriets undersøgelse af PPR's samarbejde med dagtilbud (2024), som viser, at 60 % af dagtilbudscheferne er enige i, at der er behov for, at dagtilbuddene bliver bedre til at understøtte børn i udsatte positioner.

Komplekse forhold påvirker daginstitutioners muligheder for at støtte børn i udsatte positioner
Daginstitutionsledere er i spørgeskemaet blevet bedt om at uddybe deres oplevelse af, at daginstitutionen ikke kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har brug for for at kunne indgå i børnefællesskabet. De gennemgående temaer i daginstitutionsledernes besvarelser er:

- Ressourcer
- Voksende børnegruppe med støttebehov
- Fysiske rammer
- Mangel på uddannet personale og øget behov for specialpædagogisk viden.

Det er et gennemgående tema i mange af de åbne besvarelser, at daginstitutionslederne oplever, at noget af det, der gør det svært at lykkes med at give børn i udsatte positioner tilstrækkelig med støtte til, at de kan indgå i børnefællesskabet, er ressourcer, forstået som at det pædagogiske personale har mulighed for at sætte tid af til at kunne støtte barnet tilstrækkeligt, men også at det er muligt at dele børnegruppen op i mindre børnegrupper for at kunne arbejde med inkluderende børnefællesskaber for færre børn ad gangen.

> "Vi mangler tid både i praksis og til at forberede handleplaner, sparring og refleksion.
>
> DAGTILBUDSLEDER

Flere daginstitutionsledere skriver, at de oplever, at det pædagogiske personale i langt de fleste tilfælde er fagligt klædt på til at håndtere opgaven med at støtte børn i udsatte positioner og ved, hvad der skal til for at skabe et stærkere børnefællesskab, men at de grundlæggende ikke har den tid, det kræver at arbejde fokuseret med det.

Samtidig skriver flere daginstitutionsledere, at de oplever en stigning i antallet af børn, som har brug for øget støtte eller 1:1-bemanding. Det udfordrer daginstitutionen yderligere, når ressourcer og den rådgivning og vejledning, som daginstitutionen har behov for, ikke følger tilstrækkeligt hurtigt med ift. den udvikling, de ser i børnegruppen. Flere nævner, at de har børn i udsatte positioner med udtalt brug for specialpædagogisk støtte, som skal inkluderes i de almene rammer, hvilket medfører, at støttebehovet hos disse ikke i tilstrækkelig grad kan tilgodeses.

> "Vi kan ikke altid kan få et barn i trivsel ved at ændre på læringsmiljøet. Nogle børn er i en udsat position, der kalder på mere, end vi har mulighed for. Fx mere guidning, sted/tid til at trække sig, færre stimuli og kortere dage mv.
>
> DAGINSTITUTIONSLEDER

De fysiske rammer har også stor betydning for, om daginstitutionerne kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har behov for. Flere daginstitutionsledere skriver, at arbejdet udfordres af daginstitutionens fysiske rammer, da flere og flere børn har behov for at blive skærmet, fx i et stillerum. Desuden begrænser de fysiske rammer også arbejdet med børnene i mindre grupper mv.

Et sidste gennemgående tema i de åbne besvarelser er, at daginstitutionslederne oplever at mangle pædagogisk uddannet personale, og dernæst at personalet mangler den specialpædagogiske viden, som det kræver at yde den rette støtte til børn i udsatte positioner. Det kan både handle om, at nyuddannede pædagoger ikke har tilstrækkelig med viden om børn i udsatte positioner med sig fra uddannelsen, at det er svært at rekruttere uddannede pædagoger til daginstitutionen, og endelig at det kan være svært at have ressourcer nok til at kunne kompetenceudvikle personalegruppen tilstrækkeligt til at kunne løfte opgaven.

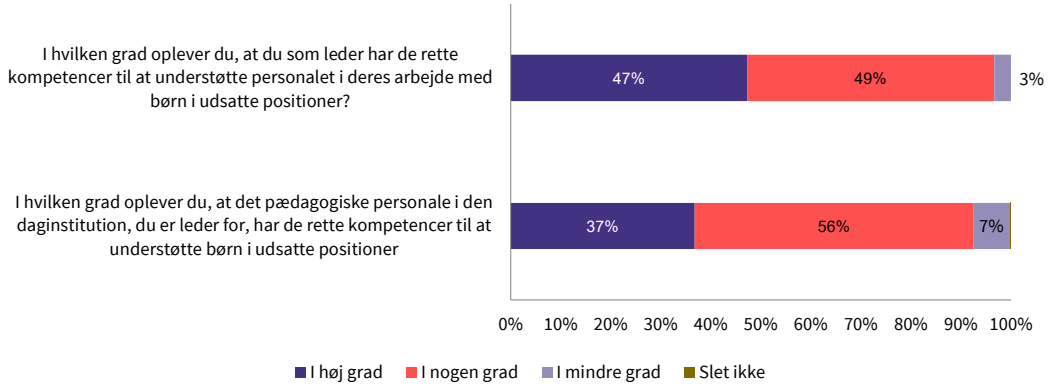
4.2 Daginstitutionsledere og personale har i varierende grad kompetencerne til at løfte opgaven

Om en daginstitution er i stand til at understøtte og sikre lige deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner, hænger bl.a. sammen med, om man som leder har de rette kompetencer til at understøtte personalet, og om det pædagogiske personale har de rette kompetencer til at understøtte børnene i de udsatte positioner.

Figur 4.2 viser, at 47 % af daginstitutionslederne oplever, at de i høj grad har de rette kompetencer til at understøtte personalet i deres arbejde med børn i udsatte positioner. 49 % af daginstitutionslederne oplever, at de i nogen grad har kompetencerne, mens 3 % oplever det i mindre grad.

37 % af daginstitutionslederne oplever, at deres pædagogiske personale i høj grad har de rette kompetencer, og 56 % oplever, at de i nogen grad har de rette kompetencer. De resterende 7 % oplever, at deres pædagogiske personale i mindre grad har de rette kompetencer til at understøtte børn i udsatte positioner.

Figur 4.2
Daginstitutionsledernes oplevelse af egne og deres personales kompetencer

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

Der er en statistisk signifikant sammenhæng mellem, i hvor høj grad lederne oplever, at daginstitutionen lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn, og i hvor høj grad de oplever, at det pædagogiske personale og de selv har de rette kompetencer til at understøtte børn i udsatte positioner. Lederne fra de daginstitutioner, som i høj grad oplever, at personalet/leder har høje kompetencer, oplever i højere grad også oplever at lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder. Fx er det 67 % af de ledere, som i høj grad oplever at have kompetencerne til at understøtte personalets arbejde med børn i udsatte positioner, som oplever, at daginstitutionen lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn. Modsat er det kun 33 % af de ledere, som i nogen grad, i mindre grad eller slet ikke oplever at have kompetencerne, som oplever, at daginstitutionen lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder (se Appendiks-tabel C.29 og Appendiks-tabel C.30).

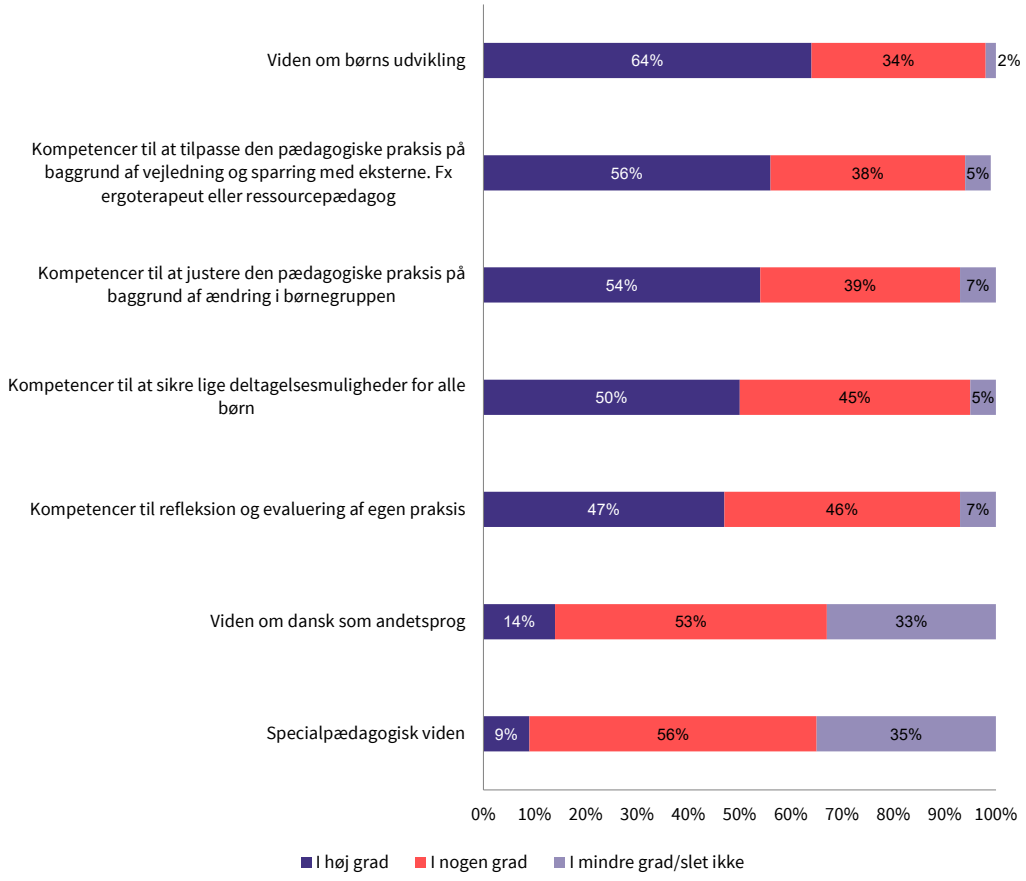
Vi har også spurgt daginstitutionslederne ind til, hvilken viden og kompetencer det pædagogiske personale i deres daginstitution har ift. at understøtte børn i udsatte positioner.

Daginstitutionslederne svarer, at deres pædagogiske personale i høj grad har viden om børns udvikling (64 %), kompetencer til at tilpasse den pædagogiske praksis på baggrund af vejledning og sparring fra eksterne (56 %) samt kompetencer til at justere den pædagogiske praksis på baggrund af ændringer i børnegruppen (54 %).

Endelig viser undersøgelsen også, at en stor del af det pædagogiske personale i høj grad har kompetencer til at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn (50 %) og kompetencer til refleksion og evaluering af egen praksis (47 %).

Heroverfor viser undersøgelsen, at en del af lederne oplever, at deres pædagogiske personale i mindre grad eller slet ikke har specialpædagogisk viden (35 %) og viden om børn med dansk som andetsprog (33 %).

Figur 4.3
I hvilken grad har det pædagogiske personale i den daginstitution, du er leder for, følgende ift. at understøtte børn i udsatte positioner?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

At personalet ikke altid er helt klædt på til at understøtte børn i udsatte positioner, er ikke ny viden. OECD's dagtilbudsundersøgelse fra 2018 (EVA, 2020) viser bl.a., at omkring hver femte pædagogiske personale særligt efterspørger faglig kompetenceudvikling med fokus på "Arbejdet med børn med særlige behov". PPR-ledere og dagtilbudschefer er også enige i, at dagtilbuddene mangler kompetencer til at understøtte børn i udsatte positioner samt kompetencer til at skabe inkluderende børnefællesskaber i Børne- og Undervisningsministeriets undersøgelse af PPR's samarbejde med dagtilbud (Undervisningsministeriet, 2024).

At det særligt er specialpædagogiske kompetencer, der mangler, er også en pointe, som går igen i flere undersøgelser (EVA, 2022; Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2021; Børne- og Undervisningsministeriet, 2024). Evaluering af pædagoguddannelsen viser fx, at de strategiske ledere på dagtilbudsområdet oplever, at der er et behov for at styrke dagtilbudspædagogernes kompetencer inden for social- og specialpædagogik (Uddannelses- og Forskningsministeriet, 2021). I undersøgelsen *Udfordringer i understøttelse af børn i udsatte positioner* (EVA, 2022) peger PPR-ledere og dagtilbudschefer også på, at det er en central udfordring, at pædagoger mangler specialpædagogisk viden og kompetencer. Dagtilbudschefer peger også på, at en af de største udfordringer i arbejdet med at understøtte børn i udsatte positioner er, at dele af det pædagogiske personale ikke har tilstrækkelig viden om børns udvikling (EVA, 2022). I denne undersøgelse ser vi et noget andet billede, da en stor del af daginstitutionslederne peger på, at deres pædagogiske personale i høj grad har viden om børns udvikling.

Endelig viser vores undersøgelse også, at en stor del af det pædagogiske personale i høj grad har kompetencer til refleksion over og evaluering af egen praksis. Denne pointe står i kontrast til resultater fra undersøgelsen blandt dagtilbudschefer (EVA, 2022), idet dagtilbudschefer her ikke oplever, at det pædagogiske personale har tilstrækkelige kompetencer til at forholde sig reflekterende til egen praksis. De reflekterende kompetencer er centrale ift. ambitionen i den styrkede pædagogiske læreplan om at skabe en bedre evalueringskultur i dagtilbud, hvor det pædagogiske personale i højere grad skal reflektere over egen praksis for at kunne tilpasse og skabe bedre deltagelsesmuligheder for alle børn (Børne- og Undervisningsministeriet, 2018).

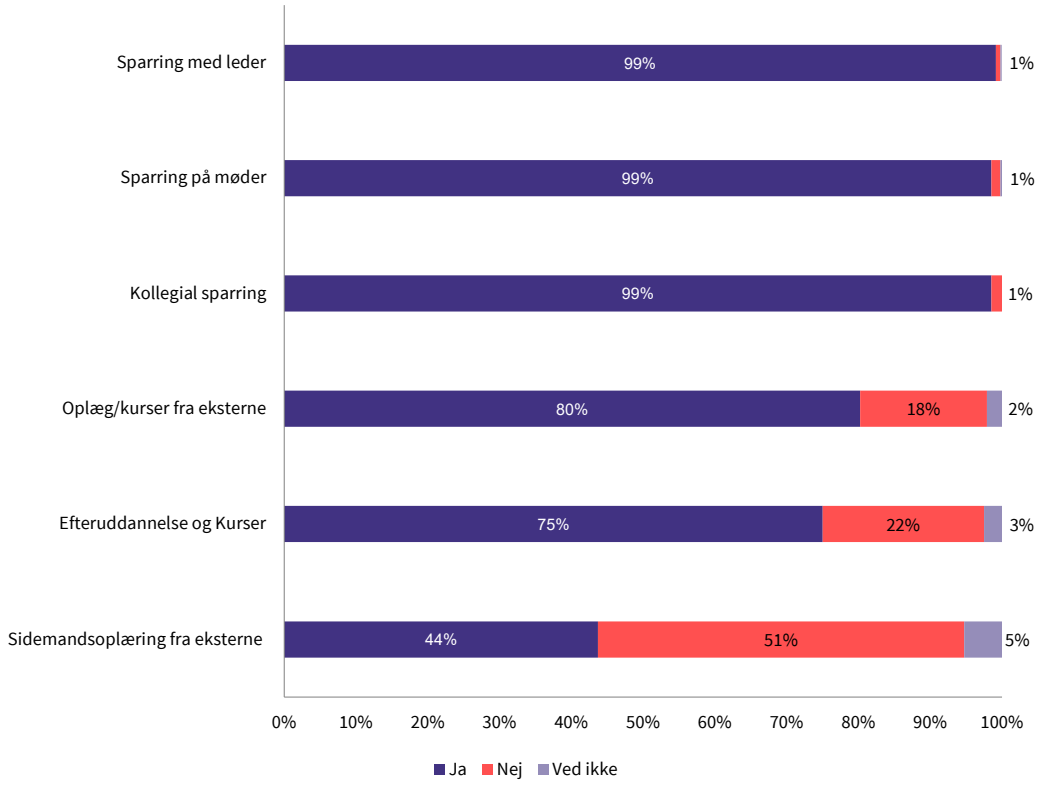
4.3 Intern og løbende sparring er hyppigst brugt til at tilegne sig kompetencer

På tværs af dagtilbuddene anvendes der forskellige tiltag til tilegnelse af kompetencer, jf. Figur 4.4. De tre mest brugte tiltag er alle relateret til løbende intern sparring, nemlig:

- Sparring med leder (99 %)
- Sparring på møder (99 %)
- Kollegial sparring (99 %).

Oplæg og kurser fra eksterne (80 %) og efteruddannelse og kurser (75 %) er også udbredte, mens sidemandsoplæring fra eksterne er mindre udbredt (44 %).

Figur 4.4
Anvender I nogle af følgende tiltag til at tilegne jer flere kompetencer ift. børn i udsatte positioner?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476.

Af øvrige tiltag, som daginstitutionerne bruger for at tilegne sig kompetencer ift. børn i udsatte positioner, nævnes særligt at læse faglitteratur, supervision, efteruddannelse i form af diplomkurser eller diplomuddannelser, deltagelse i pædagogiske udviklingsprojekter, deltagelse i netværksmøder, samarbejde med specialinstitutioner eller børnepsykiatrien samt oplæg fra pædagogisk konsulent i kommunen.

Daginstitutionslederne er også blevet bedt om at beskrive, om der er nogle særlige kompetencer, uddannelser og efteruddannelser, som det pædagogiske personale i daginstitutionen kunne have gavn af at få mere af for bedre at kunne understøtte børn i udsatte positioner. Et dominerende tema er, at personalet kunne have gavn af mere viden om neuropædagogik, neuropsykologi og neuroaffektiv udviklingspsykologi. Flere nævner konkrete kurser i NPU (neuropsykologisk udviklingsleg), NPRP (neuropsykologisk relationel pædagogik) og NUSSA (neuroaffektiv udviklingspsykologisk struktureret aktivitet). Dernæst udtrykkes også et klart ønske om mere viden om diagnoser, herunder specifikt mere viden om autismespektrumforstyrrelser, ADHD og ADD. I forlængelse heraf nævner flere, at personalet har brug for mere viden om selvregulering, udadreagerende adfærd, sanseintegration, og kravafvisende adfærd hos børn. Af efterspurgte tilgange nævnes især

Low Arousal og mentalisering, men også ICDP (International Child/Caregiver Programme), Marte Meo og KRAP.

Endelig er der også et fokus på kompetencer ift. udvikling af pædagogiske lærings- og legemiljøer hos daginstitutionslederne. Her nævnes bl.a. fokus på relationskompetencer og tilgange som særligt NEST, men også SAL (systemisk analyse af læringsmiljøer) eller LUN (leg, udvikling og nærvær). Endelig nævnes måleredskaber som TOPI, KIDS, KVALid og Potentiale-profilen.

5 Samarbejde med fagprofessionelle uden for daginstitutionen

Dagtilbud står ikke alene med opgaven om at understøtte børn i udsatte positioner. I alle kommuner samarbejder pædagogisk personale og ledere i de decentrale dagtilbud med forvaltningen om at løse opgaven. De kommunale forvaltninger skaber rammer for det understøttende arbejde i pædagogisk praksis og for det tværgående samarbejde mellem dagtilbud og forvaltning og mellem forskellige områder i forvaltningen. I det følgende ser vi nærmere på daginstitutionsledernes oplevelse af samarbejdet med fagprofessionelle, der ikke arbejder i daginstitutionen.

Analyserne bygger på daginstitutionsledernes svar. Vi har desuden set nærmere på, om der er forskel på ledernes svar ift. ejerform (kommunal, selvejende eller privat) og størrelsen på institutionen. Statistisk signifikante sammenhænge bliver beskrevet løbende.

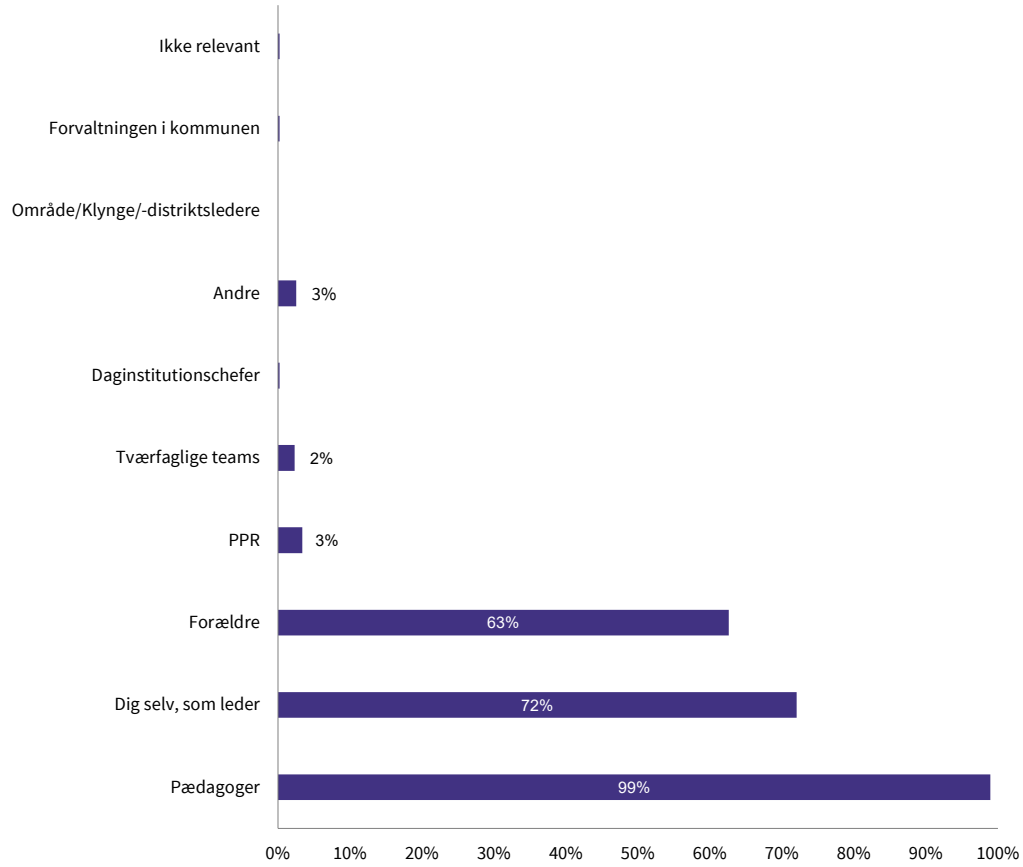
5.1 Pædagogerne udtrykker ofte den første bekymring om et barn i en udsat position

Både pædagoger, daginstitutionsledere og forældre udtrykker typisk den første bekymring om et barn i en udsat position, men det er oftest pædagogerne, som udtrykker bekymringen. Figur 5.1 viser, hvem der typisk udtrykker den første bekymring om et barn i en udsat position i den enkelte daginstitution.

Af figuren fremgår det, at 99 % af dagtilbudsbudslederne vurderer, at det oftest er pædagogerne, som udtrykker den første bekymring. Til sammenligning mener 72 % af daginstitutionslederne, at de selv er blandt de første til at udtrykke bekymringen, mens 63 % af daginstitutionslederne mener, at forældrene til barnet i den udsatte position typisk er de første til at udtrykke bekymring om et barn i en udsat position.

PPR og tværfaglige teams vurderes af en lille andel daginstitutionsledere til typisk af være de første til at udtrykke bekymring for et barn i en udsat position, og område-/klynge-/distriktsledere, daginstitutionschefer og forvaltningen i kommunen vurderes til aldrig at være blandt de første til at udtrykke bekymring for et barn i en udsat position.

Figur 5.1
Hvem udtrykker typisk den første bekymring om et barn i en udsat position i din daginstitution?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: Alle svarkategorierne, hvor 0 % har svaret ja, er udeladt. Det gælder for svarkategorierne "Dagtilbudschefer", "Område-/klynge-distriktsledere", "Forvaltningen i kommunen" og "Ikke relevant". Det har været muligt at krydse af ved flere kategorier, hvorfor procenterne summerer til mere end 100 %. N = 476.
Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

Daginstitutionslederne har haft mulighed for at uddybe i en åben besvarelse, hvilke andre aktører som de mener typisk er de første til at udtrykke bekymring om et barn i en udsat position. Daginstitutionslederne peger her bl.a. på indsatspædagoger, inklusionspædagoger, ressourcepædagoger, specialpædagoger eller AKT-konsulenter, som alle er kendetegnet ved at have en særlig funktion, hvor ét af deres fokusområder er opspore og støtte børn i udsatte positioner.

Vi har i denne undersøgelse ikke spurgt ind til udviklingen i, hvem der udtrykker bekymring. Her kan vi dog rette blikket mod Børne- og Undervisningsministeriets undersøgelse af PPR's samarbejde med dagtilbud (2024), som viser, at henholdsvis 94 % af PPR-lederne og 80 % af dagtilbudscheferne tilkendegiver, at der er kommet flere henvendelser om børn i mistrivsel i dagtilbud de seneste tre år fra det pædagogiske personale i dagtilbud. Og tre fjerdedele af PPR-lederne (75 %) er meget enige eller enige i, at der er kommet flere henvendelser fra forældre, som ønsker støtte til deres barn. Andelen for dagtilbudscheferne er 63 %.

5.2 Der er inddrages en bred vifte af fagprofessionelle, når daginstitutioner har brug for hjælp til børn

Psykologer er den faggruppe, som flest daginstitutionsledere typisk inddrager, når de har brug for hjælp til arbejdet med børn i udsatte positioner og børnefællesskabet. Figur 5.2 viser, at 91 % af daginstitutionsledere typisk inddrager psykologer i arbejdet omkring børn i udsatte positioner og børnefællesskabet.

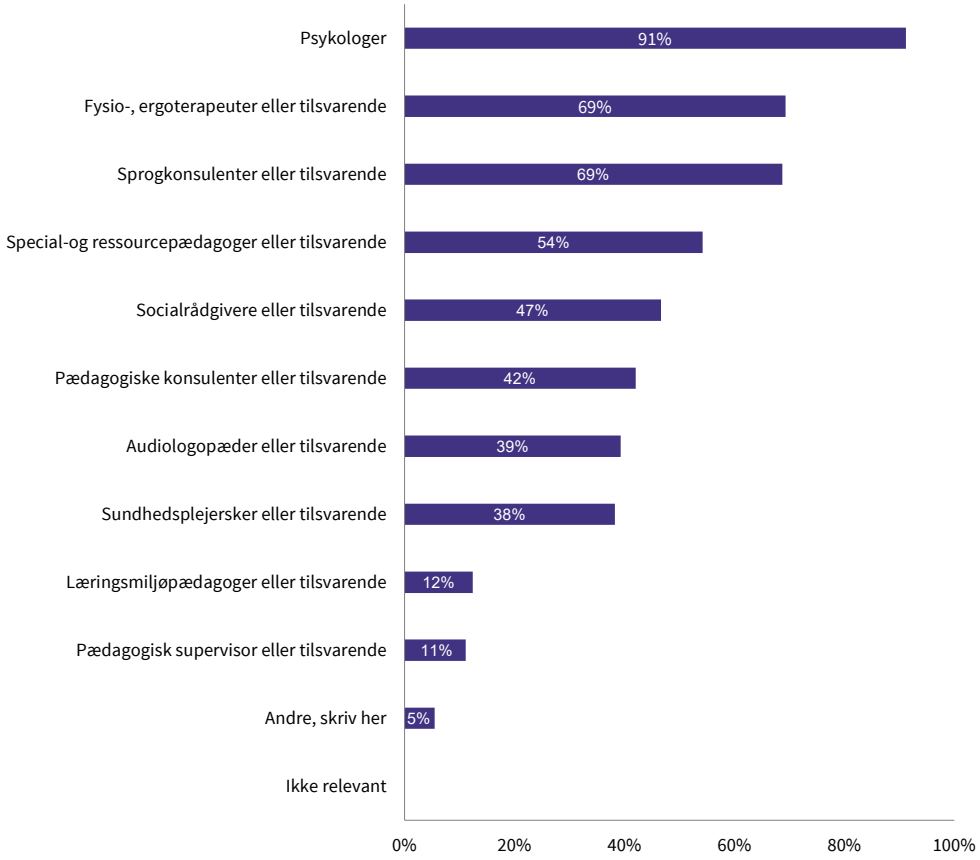
Mange andre faggrupper spiller også en vigtig rolle og inddrages i stor udstrækning i arbejdet med børn i udsatte positioner. Undersøgelsen viser, at 69 % af daginstitutionslederne typisk inddrager sprogkonsulenter, og 69 % inddrager fysioterapeuter eller ergoterapeuter. Alle tre grupper er kendetegnet ved at arbejde med specifikke udfordringer (sprog, motorik, sansning) og ved at spille en vigtig rolle ift. at beskrive og identificere eventuel mistrivsel eller ikke alderssvarende udvikling hos barnet.

Dernæst viser figuren, at 54 % af daginstitutionslederne inddrager special- eller ressourcepædagoger, 47 % inddrager socialrådgivere, og 42 % inddrager pædagogiske konsulenter eller tilsvarende. Special- og ressourcepædagogerne og de pædagogiske konsulenter fokuserer særligt på det pædagogiske miljø og arbejdet med det enkelte barn og børnefællesskabet, og socialrådgiverne inddrages ved behov for støtte til særligt familie og søskende i forbindelse med bekymringer for et barn i en udsat position. Mange af de mest brugte faggrupper vil ofte være tilknyttet kommunens PPR, og kontakten vil derfor gå derigennem. Dog organiserer kommunerne sig på forskellig vis, og det er derfor ikke altid, at disse personer er organiseret i PPR (Børne- og Undervisningsministeriet, 2024).

Audiologopæder og sundhedsplejersker er også faggrupper, som i et vist omfang inddrages, når der er brug for hjælp til et barn i en udsat position eller til børnefællesskabet. 39 % af daginstitutionslederne angiver at inddrage audiologopæder, og 38 % inddrager sundhedsplejersker.

Faggrupper, som i mindre omfang typisk er dem, som inddrages ved brug for hjælp, er læringsmiljøpædagoger og pædagogiske supervisorer. Dette hænger sammen med, at der er få kommuner, der anvender disse stillingsbetegnelser.

Figur 5.2
Hvilke fagpersoner, der ikke arbejder i din daginstitution, får I typisk brug for hjælp fra omkring arbejdet med børn i udsatte positioner og børnefælleskabet?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: Svarkategorierne "Ikke relevant" og "Andet, skriv" er udeladt. Det har været muligt at krydse af ved flere kategorier, hvorfor procenterne summerer til mere end 100 %. N = 476.
Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

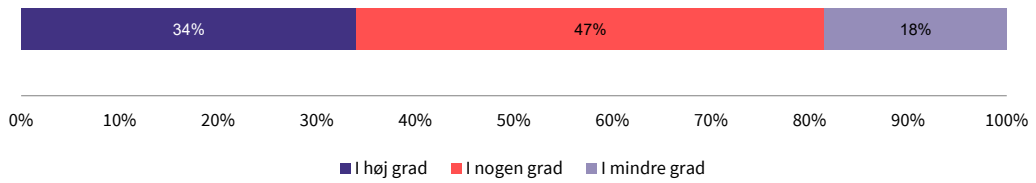
I de åbne besvarelser har daginstitutionslederne haft mulighed for at skrive, hvilke faggrupper de inddrager, som ikke er repræsenteret i spørgeskemaet. Flere daginstitutionsledere nævner her familierådgivere eller tilsvarende, enkelte nævner læger eller børnepsykiatrien, og enkelte nævner lederkolleger eller områdeledere.

5.3 34 % af daginstitutionslederne oplever i høj grad, at det er let at få hjælp fra fagprofessionelle

Når daginstitutionslederne har brug for hjælp fra fagpersoner, der ikke arbejder i daginstitutionen, har det stor betydning, om hjælpen er lettilgængelig, således at daginstitutionen rettidigt kan understøttes i de spørgsmål og udfordringer, de måtte have ift. et barn i et udsat position eller ift. børnegruppen.

Figur 5.3. viser, at 34 % af daginstitutionslederne i høj grad oplever, at det er lettilgængeligt at få hjælp fra fagpersoner, der ikke arbejder i institutionen, mens 47 % af daginstitutionslederne mener, at det i nogen grad er lettilgængeligt at få hjælp. Heroverfor er der 18 % af daginstitutionslederne, der oplever, at det i mindre grad er lettilgængeligt at få hjælp fra fagpersoner, der ikke arbejder i daginstitutionen.

Figur 5.3
I hvilken grad oplever du, at det er lettilgængeligt at få hjælp fra fagpersoner, der ikke arbejder i din daginstitution?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: Ingen besvarelser i kategorien "Slet ikke". Den er derfor udeladt. N = 476.
Der er ingen signifikante sammenhæng mellem dette spørgsmål og ejerform, institutionstype eller institutionsstørrelse.

5.4 Daginstitutionslederne efterspørger typisk hjælp til bekymrende adfærd, sproglig udvikling og psykisk funktionsnedsættelse

Figur 5.4 viser, hvilke type udfordringer daginstitutionslederne typisk henvender sig til PPR eller lignende med. De tre mest fremtrædende udfordringer er:

- Bekymrende adfærd hos et barn
- Bekymring knyttet til barnets sproglige udvikling
- Psykisk funktionsnedsættelse hos et barn.

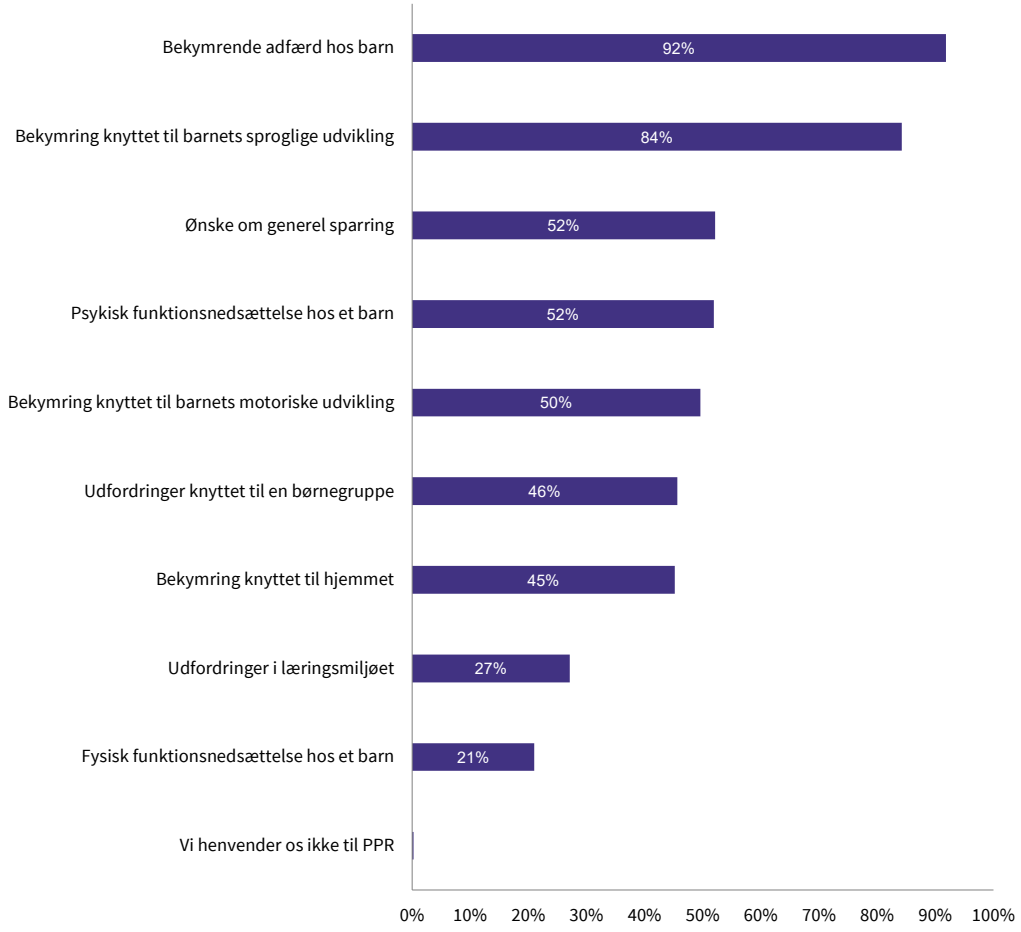
92 % af daginstitutionslederne angiver, at de typisk henvender sig til PPR eller lignende på baggrund af bekymrende adfærd hos et barn. Bekymrende adfærd hos et barn kan dække over mange ting. PPR eller lignende kan i den sammenhæng inddrages for at støtte daginstitutionen i en beskrivelse af barnets adfærd samt i en afklaring af, hvilke tiltag der eventuelt skal igangsættes i institutionen med henblik på at støtte barnet.

84 % af daginstitutionslederne angiver, at de typisk henvender sig til PPR vedr. sproglige udfordringer. 52 % efterspørger typisk også vejledning fra PPR ift. udfordringer, der handler om psykisk funktionsnedsættelse hos et barn (52 %). 50 % henvender sig vedr. barnets motoriske udvikling, og 21 % henvender sig ift. fysisk funktionsnedsættelse hos et barn. Endelig er der 45 % af daginstitutionslederne, som typisk henvender sig til PPR med bekymringer knyttet til hjemmet.

Daginstitutionslederne henvender sig også til PPR med udfordringer, der ikke er knyttet til et konkret barn. Undersøgelsen viser, at 52 % af daginstitutionslederne henvender sig til PPR med behov for generelt sparring, 45 % henvender sig typisk med udfordringer knyttet til en børnegruppe, og 27 % af daginstitutionslederne henvender sig typisk til PPR med udfordringer ift. læringsmiljøet.

Ikke overraskende har børnegruppens sammensætning betydning for, hvad institutionen typisk henvender sig til PPR om (se Appendiks-tabel C.31). Fx henvender institutionerne med en relativt set større andel af børn, der har en fysisk funktionsnedsættelse, sig typisk til PPR om fysisk funktionsnedsættelse hos et barn.

Figur 5.4
Hvilke typer af udfordringer henvender I jer typisk til PPR eller lignende med?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: Det har været muligt at krydse af ved flere kategorier, hvorfor procenterne summerer til mere end 100 %. N = 476.
Note: Der er svarkategorier, som ikke er i figuren, da der ingen besvarelser er i den pågældende kategori.

Daginstitutionslederne er også blevet spurgt, om det typisk er drenge eller piger i udsatte positioner, som de henviser til PPR. Her angiver 50 % af daginstitutionslederne, at det er nogenlunde lige mange piger og drenge, som de henviser til PPR, mens 46 % mener, at det er flest drenge, som de henviser til PPR.

5.5 9 % af lederne har overvejet at henvende sig til PPR, men ikke gjort det

Det er vigtigt, at hjælpen fra PPR eller lignende er lettilgængelig, når der opstår behov for sparring og vejledning om et barn, en børnegruppe eller om læringsmiljøet i en daginstitution. Det er også vigtigt, at daginstitutionslederne ikke er tvivl om, hvad de kan henvende sig til PPR med, og at de også gør det ved tvivlssager, fordi det bl.a. også er i de sager, at PPR kan bidrage med en mere nuanceret belysning af udfordringen.

9 % af daginstitutionslederne svarer ja til, at de inden for de seneste tre måneder har overvejet at henvende sig til PPR uden at gøre det. At daginstitutionslederne overvejer at henvende sig til PPR uden at gøre det, kan handle om mange ting. Daginstitutionslederne svarer i de åbne besvarelser, at når de vælger ikke at inddrage PPR, selvom de har overvejet det, så skyldes det bl.a., at den viden, som PPR bidrager med, ikke tilfører tilstrækkelig merviden ift. de ressourcer, det kræver fra daginstitutionen at inddrage PPR.

Daginstitutionslederne beskriver også, at den viden, de kan få fra PPR, ikke er så nuanceret, og at PPR's forslag til justering af praksis opleves som noget, daginstitutionen allerede arbejder med eller har afprøvet. Endelig er der også nogle daginstitutionsledere, der beskriver, at de først skal igennem en pædagogisk konsulent, før de kan få adgang til eksempelvis de psykologer eller ergoterapeuter, som barnets udfordring egentlig kalder på. I forlængelse heraf nævnes, at der kan være lang ventetid hos PPR, og nogle beskriver, at der ligger et omfattende forarbejde forud for inddragelse af PPR, hvilket samlet set kan have en betydning for, at de alligevel ikke inddrager PPR i en sag, hvor de ellers har overvejet det.

> "Det kræver en masse forarbejde pædagogisk som skriftligt med handleplaner og indstillinger. ligeledes afvejer jeg også, hvad det er for en form for hjælp, vi påtænker at søge. Er det noget, hvor vi med egen indsats med de kompetencer, vi har i institutionen, kan arbejde med barnet hen imod trivsel og god udvikling. Ofte tager det tid, og det er en vigtig faktor, som nemt glemmes i ligningen. Der er meget lidt, som med et håndgreb kan løse sig over natten, så tid og ro til at arbejde med udfordringerne og modet til at stå i den faglighed, vi med uddannelse og opbygget erfaring har med os og skal sætte brug – også når det er svært.
>
> DAGINSTITUTIONSLEDER

Et andet gennemgående tema i beskrivelserne af, hvorfor PPR alligevel ikke inddrages af daginstitutionen, er, når daginstitutionen vælger at løse udfordringen selv. Her nævnes fx, at en daginstitution selv valgte at sætte en indsats i gang på baggrund af interne drøftelser, hvor de efter tre måneder vurderer effekten af indsatsen. En gruppe daginstitutionsledere nævner også, at de har fået lavet en handleplan i samarbejde med forældrene, og at den øgede fokus på udfordringen i samarbejde med forældrene har været et første vigtigt skridt.

5.6 Vejledning og sparring fra fagprofessionelle med særlig viden opleves oftere som anvendelig og til at omsætte til konkrete handlinger

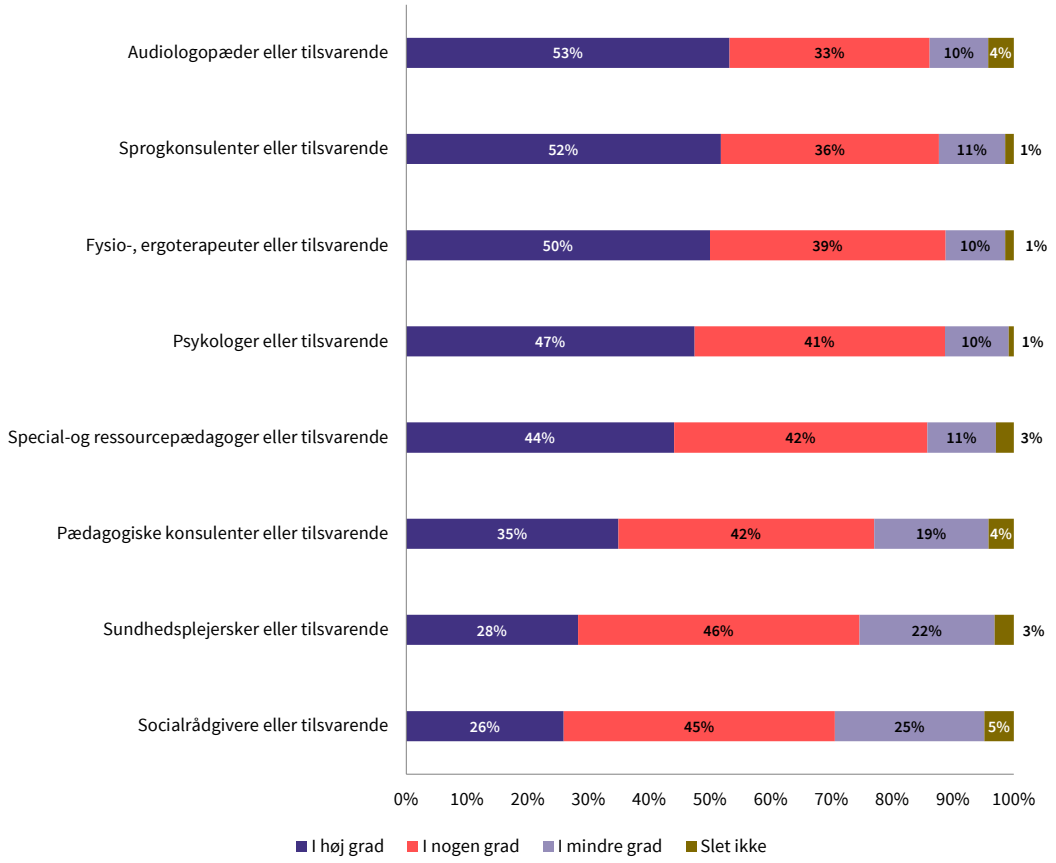
Undersøgelsen belyser også, i hvilken grad daginstitutionslederne oplever, at den vejledning og sparring, de får fra fagpersoner, der ikke arbejder i deres daginstitution, er anvendelig og kan omsættes til konkrete handlinger.

Figur 5.5 viser, at flest daginstitutionsledere vurderer, at den vejledning og sparring, de får fra henholdsvis audiologopæder (53 %), sprogkonsulenter (52 %), fysio- eller ergoterapeuter (50 %) og

psykologer (47 %), i høj grad er anvendelig og kan omsættes til konkrete handlinger. Disse fagprofessionelle er kendetegnet ved ofte at have viden, som ledere og personale ikke har. Det afspejler også de udfordringer, som daginstitutionerne oftest har brug for hjælp til, såsom bekymrende adfærd, bekymrende sproglig udvikling og motoriske udfordringer, jf. afsnit 5.4.

Special- og ressourcepædagoger giver ifølge 44 % af lederne anvendelig vejledning og sparring, som kan omsættes til konkrete handlinger. 35 % af lederne oplever det samme ift. pædagogiske konsulenter. Dernæst viser figuren, at sundhedsplejersker og socialrådgivere er de faggrupper, hvor flest daginstitutionsledere (henholdsvis 22 % og 25 %) svarer, at deres vejledning i mindre grad er anvendelig og kan omsættes til konkrete handlinger. Dette handler sandsynligvis også om, at det er faggrupper, som primært fokuserer på at støtte barn, forældre og søskende i hjemmet, og dermed ikke har barnets udvikling i daginstitutionen som deres fokusområde.

Figur 5.5
I hvilken grad vurderer du, at den vejledning og sparring, I får fra følgende fagpersoner, der ikke arbejder i din daginstitution, er anvendelig og/eller kan omsættes til konkrete handlinger?

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024
Note: De personer, der har svaret "Ikke relevant" på de enkelte spørgsmål er udeladt. Således er N forskellig for de enkelte spørgsmål. "Pædagogiske konsulenter eller tilsvarende" er N = 361. "Special-eller ressourcepædagoger" er N = 338. "Sprogkonsulenter eller tilsvarende" N = 423. "Psykologer eller tilsvarende" N = 468. "Audiopædagoger eller tilsvarende" N = 310. "Fysio-ergoterapeuter eller tilsvarende" N = 418. "Sundhedsplejersker eller tilsvarende" N = 382. "Socialrådgivere eller tilsvarende" N = 394.

Appendiks A – Litteraturliste

Bendix-Olsen, K. (2018). *Små børns perspektiver på inklusion.* Institut for Mennesker og Teknologi. Roskilde: Roskilde Universitet.

Bishop, D., Snowling, M., Thompson, P., Greenhalgh, T., & CATALISE consortium (2017). "Phase 2 of CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study of Problems with Language Development: Terminology." *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *58*(10), 1068-80.

Børne- og Undervisningsministeriet (2018). *Bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer* (gældende). BEK nr. 968 af 28/06/2018. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/968.

Børne- og Undervisningsministeriet (2018). *Den styrkede pædagogisk læreplan. Rammer og indhold.* Lokaliseret 16. oktober 2021 på: *https://emu.dk/sites/default/files/2021-03/7044%20SPL%20Den_styrkede_paedagogiske_laereplan_21_WEB%20FINAL-a.pdf.*

Christoffersen, M. N., Højen-Sørensen, A. K., & Laugesen, L. (2014). *Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt.* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd.

Børne- og Undervisningsministeriet (2020). *Dagtilbudsloven* (gældende). LBK nr. 1326 af 09/09/2020. https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1326.

EVA (2022). *Udfordringer i understøttelse af børn i udsatte positioner*. Holbæk: Danmarks Evalueringsinstitut.

Holstein, B. E., Henriksen, T. B., Rayce, S. B., Ringsmose, C., Skovgaard, A. M., Teilmann, G. K., & Væver, M. S. (2021). *Mental sundhed og psykisk sygdom hos 0-9-årige børn* (1. udgave). København: Vidensråd for Forebyggelse.

Ringsmose, C., & Svinth, L. (2019). *Virkningsfuldt pædagogisk arbejde i dagtilbud* (1. udgave). DPU, Aarhus Universitet.

ROCKWOOL Fonden (2019). Børns udvikling af sproglige færdigheder har social slagside. *Nyt fra ROCKWOOL Fonden*, *August 2019.*

ROCKWOOL Fonden (2020). *Hver sjette folkeskoleelev i 9. klasse får ikke en adgangsgivende eksamen til videre uddannelse*. Udgivet af ROCKWOOL Fonden i august 2020. Lokaliseret på https://www.rockwoolfonden.dk/ d. 17.9.2021 kl. 14:34.

Appendiks B – Metode

Undersøgelsen bygger på en spørgeskemaundersøgelsen blandt et repræsentativt udsnit af daginstitutionsledere.

Kontaktgrundlag

Undersøgelsens kontaktgrundlag er etableret af Epinion, og dette består af en simpelt tilfældigt udtrukket stikprøve blandt danske dagtilbud under hensyn til tilstrækkelig repræsentativitet på kommuner og dagtilbudstype, herunder vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner samt ejerforhold. Stikprøven er udtrukket på baggrund af et register etableret af Epinion i samarbejde med Norstat. Registeret omfatter samtlige dagtilbud, der fremgår på danske kommuners hjemmesider og øvrige oplysninger på nettet. Registeret indeholder oplysninger om hver enkelt dagtilbuds type, region, kommune, e-mailadresse, telefonnummer og leder. Hvor oplysningerne har været offentligt tilgængelige, indeholder registeret desuden oplysninger på lederens telefonnummer og e-mailadresse.

Undersøgelsens register indeholder 3.289 dagtilbud, hvoraf 1.300 er udtrukket som stikprøve og inviteret til deltagelse i undersøgelsen. Ud af de 1.300 inviterede dagtilbud har 480 daginstitutionsledere besvaret undersøgelsen.

Etablering af register over dagtilbud med kontaktoplysninger

Etableringen af register over danske dagtilbud er etableret i samarbejde med Norstat igennem følgende proces:

- Identifikation af dagtilbud: Ud fra samtlige danske kommuners hjemmesider har Epinion i samarbejde med Norstat lavet en udtømmende liste over dagtilbud i de 98 danske kommuner. Listen indeholder vuggestuer, børnehaver og aldersintegrerede institutioner.
- Berigelse af liste over dagtilbud: Hver enkelt dagtilbud er herefter beriget af Norstat med offentligt tilgængelige oplysninger. Disse omfatter institutionstype, region, kommune, e-mailadresse, telefonnummer og leder. Hvor oplysningerne har været offentligt tilgængelige, indeholder registeret desuden oplysninger på lederens telefonnummer og e-mailadresse. Oplysningerne er primært identificeret på kommunernes hjemmesider, men i tilfælde, hvor der ikke har været oplyst pågældende informationer, er dagtilbuddenes egne hjemmesider anvendt til berigelse.

- Telefonisk kontakt til kommuner: I enkelte tilfælde, hvor ovenstående metode ikke har været tilstrækkelig, er kommunen kontaktet telefonisk med henblik på at oplyse de manglende kontaktoplysninger.
- Kvalitetssikring: Igennem hele processen for etablering af registeret har der været løbende dialog mellem Epinion og Norstat samt kvalitetskontrol for at sikre høj validitet af det endelige register.

Det samlede register indeholder oplysninger på 3.289 dagtilbud.

Invitation og påmindelse

Data er indsamlet i perioden fra 14. december 2023 til og med 31. januar 2024 ved følgende indsamlingsdesign:

- E-mailinvitation: 14. december 2023 er der udsendt e-mailinvitationer med unikke weblinks til de 1.300 dagtilbud. Som udgangspunkt er e-mailinvitationen sendt direkte til den pågældende leder af dagtilbuddet. I tilfælde, hvor der har været kontaktoplysninger på den pågældende leder, er e-mailinvitationen sendt til dagtilbuddets hovedmail.
- Første e-mailpåmindelse: 19. december 2023 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til de dagtilbud, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 1.226 dagtilbud en påmindelse.
- Anden e-mailpåmindelse: 12. januar 2024 er der blevet sendt en e-mailpåmindelse ud til de dagtilbud, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 1.013 en påmindelse.
- Telefoniske påmindelser: I perioden 20. december 2023 – 12. januar 2024 er der foretaget telefoniske påmindelser til de dagtilbud, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen.
- Tredje e-mailpåmindelse: 22. januar 2024 er der blevet sendt en endelig e-mailpåmindelse til de dagtilbud, der endnu ikke havde besvaret undersøgelsen og ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. I alt modtog 907 en påmindelse.

Svarprocenter

480 daginstitutionsledere har besvaret et spørgeskema om børn i udsatte positioner. Fire daginstitutioner er blevet fjernet fra analysen. Det drejer sig om fire daginstitutioner, der både tilbyder § 32-pladser, og hvor mindst 20 % af børnene har en fysisk funktionsnedsættelser eller er diagnosticeret med en adfærdsforstyrrelse. Disse fire daginstitutioner er blevet udeladt for at sikre, at deres svar ikke skævvrider billedet af, hvad der kendetegner børnene og samarbejdet i danske daginstitutioner. Dermed er der 476 besvarelser og en samlet svarprocent på 37 % blandt ledere af dagtilbud. Tabellerne nedenfor viser det opnåede antal besvarelser og svarprocenter fordelt på region og dagtilbudstype.

Appendiks-tabel B.1

Region	Besvarelser	Kontaktgrundlag	Svarprocent
Region Hovedstaden	119	364	33 %
Region Midtjylland	120	328	37 %
Region Nordjylland	67	157	43 %
Region Sjælland	82	193	42 %
Region Syddanmark	88	254	35 %
I alt	476	1.296	37 %

Appendiks-tabel B.2

Dagtilbudstype	Besvarelser	Kontaktgrundlag	Svarprocent
Vuggestuer	25	66	38 %
Børnehaver	109	344	32 %
Aldersintegreret institutioner	342	886	39 %
I alt	476	1.296	37 %

Appendiks-tabel B.3

Ejerforhold	Besvarelser	Kontaktgrundlag	Svarprocent
Private institutioner	43	137	31 %
Selvejende institutioner	91	202	45 %
Kommunale institutioner	342	957	36 %
I alt	476	1.296	37 %

Repræsentativitet

Tabellerne nedenfor viser repræsentativiteten for de indsamlede besvarelser sammenlignet med populationen fordelt på region og dagtilbudstype. Populationen af dagtilbud er baseret på registeret etableret af Epinion. Kolonnen "Afvigelse" viser forskellen (i procentpoint) mellem andelen af besvarelser inden for en given gruppe og andelen i populationen. Såfremt forskellen mellem andelen i besvarelserne og andelen i populationen er statistisk signifikant, vil dette markeres med stjerne.[2]

[2] P<0,001 = ***, p<0,01=**, p<0,05=*

Appendiks-tabel B.4

Region	Besvarelser		Kontaktgrundlag		Svarprocent
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct.-point
Region Hovedstaden	119	25 %	951	29 %	-4 %
Region Midtjylland	120	25 %	810	25 %	0 %
Region Nordjylland	67	14 %	349	11 %	3 %
Region Sjælland	82	17 %	464	14 %	3 %
Region Syddanmark	88	18 %	711	22 %	-4 %*
I alt	476	100 %	3.285	100 %	

Appendiks-tabel B.5

Region	Besvarelser		Kontaktgrundlag		Svarprocent
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct.-point
Vuggestuer	25	5 %	163	5 %	0 %
Børnehaver	109	23 %	846	26 %	-3 %
Aldersintegreret institutioner	342	72 %	2.276	69 %	+3 %
I alt	476	100 %	3.285	100 %	

Appendiks-tabel B.6

Region	Besvarelser		Kontaktgrundlag		Svarprocent
	Antal	Andel	Antal	Andel	Pct.-point
Private institutioner	43	9 %	354	11 %	-2 %
Selvejende institutioner	91	19 %	516	16 %	3 %
Kommunale institutioner	342	72 %	2.415	74 %	-2 %
I alt	476	100 %	3.285	100 %	

Appendiks C – Tabeller

Børnegruppens karakteristika

Appendiks-tabel C.1
Andel børn diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser i institutionen. Fordelt på institutionstype.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Vuggestue	88 % (22)	12 % (3)	0 % (0)	100 % (25)
Børnehave	70 % (73)	16 % (17)	14 % (15)	100 % (105)
Integreret institution	70 % (243)	25 % (86)	5 % (17)	100 % (346)
Total	71 % (338)	22 % (106)	7 % (32)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 476. χ2-test kan ikke udføres pga. tomme celler. Der afrundes til hele procenter, hvorfor rækker ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.2
Andel børn med i fokuseret eller særlig indsats på baggrund af sprogscreening. Fordelt på institutionstype.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Vuggestue	64 % (16)	16 % (4)	20 % (5)	100 % (25)
Børnehave	9 % (9)	17 % (18)	74 % (78)	100 % (105)
Integreret institution	8 % (29)	27 % (95)	64 % (222)	100 % (346)
Total	11 % (54)	25 % (117)	64 % (305)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.3
Andel børn med fysiske funktionsnedsættelser. Fordelt på institutionstype.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Vuggestue	56 % (14)	24 % (6)	20 % (5)	100 % (25)
Børnehave	49 % (51)	30 % (32)	21 % (22)	100 % (105)
Integreret institution	48 % (167)	39 % (136)	12 % (43)	100 % (346)
Total	49 % (232)	37 % (174)	15 % (70)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi = 0,106). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.4
Andel børn med adfærdsforstyrrelser. Fordelt på institutionens ejerforhold.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Kommunal	72 % (241)	22 % (74)	6 % (20)	100 % (335)
Selvejende	62 % (53)	28 % (24)	9 % (8)	100 % (85)
Privat	78 % (42)	15 % (8)	7 % (4)	100 % (54)
Total	71 % (336)	22 % (106)	7 % (32)	100 % (474)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 474. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi = 0,266). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. De få, der har svaret "Andet" til institutionens ejerforhold, er udeladt af diskretioneringshensyn.

Appendiks-tabel C.5
Andel børn i særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreeningen. Fordelt på institutionens ejerforhold.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Kommunal	11 % (36)	24 % (79)	66 % (220)	100 % (335)
Selvejende	14 % (12)	25% (21)	61 % (52)	100 % (85)
Privat	11 % (6)	30 % (16)	59 % (32)	100 % (54)
Total	11 % (54)	24 % (116)	64 % (304)	100 % (474)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: : N = 474. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi=0,769). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. De få, der har svaret "Andet" til institutionens ejerforhold, er udeladt af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.6
Andel børn med fysiske funktionsnedsættelser. Fordelt på institutionens ejerforhold.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Kommunal	45 % (152)	39 % (132)	15 % (51)	100 % (335)
Selvejende	55 % (47)	32 % (27)	13 % (11)	100 % (85)
Privat	57% (31)	28 % (15)	15 % (8)	100 % (54)
Total	49 % (230)	37 % (174)	15 % (70)	100% (474)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 474. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi=0,287). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. De få, der har svaret "Andet" til institutionens ejerforhold, er udeladt af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.7
Andel børn med adfærdsforstyrrelser. Fordelt på institutionens størrelse.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
0-50 børn	75 % (109)	15 % (22)	10 % (15)	100 % (146)
51-100 børn	68 % (170)	25 % (62)	7 % (17)	100 % (249)
100 børn og derover	73 % (59)	27 % (22)	0 % (0)	100 % (81)
Total	71 % (338)	22 % (106)	7 % (32)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476. $\chi 2$-test kan ikke udføres pga. tomme celler. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. De få, der har svaret "Andet" til institutionens ejerforhold, er udeladt af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.8
Andel børn i fokuseret eller særlig indsats på baggrund af sprogscreeningen. Fordelt på institutionens størrelse.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
0-50 børn	17 % (25)	18 % (27)	64 % (94)	100 % (146)
51-100 børn	10 % (24)	23 % (57)	67 % (168)	100 % (249)
100 børn og derover	6 % (5)	41 % (33)	53 % (43)	100 % (81)
Total	11 % (54)	25 % (117)	64 % (305)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med p-værdi på 0,001. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.9
Andel børn med fysiske funktionsnedsættelser. Fordelt på institutionens størrelse

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
0-50 børn	55 % (81)	25 % (37)	19 % (28)	100 % (146)
51-100 børn	45 % (112)	43 % (106)	12 % (31)	100 % (249)
100 børn og derover	48 % (39)	38 % (31)	14 % (11)	100 % (81)
Total	49 % (232)	37 % (174)	15 % (70)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med p-værdi på 0,014. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Ekstra midler og ressourcer

Appendiks-tabel C.10
Modtager din institution ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af jeres børnegruppe? (række) Fordelt på, om de modtager midler til sociale normeringer (kolonne).

	Ja	Nej	Total
Ja	42 % (44)	58% (60)	100% (104)
Nej	27 % (96)	73 % (256)	100 % (352)
Total	31 % (140)	69 % (316)	100% (456)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 456. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager sociale midler eller modtager ekstra ressourcer på baggrund af deres børnegruppe, er udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en ⊠2-test med p-værdi på 0,003. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.11
Modtager din institution ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af jeres børnegruppe? Fordelt på andel børn, der modtager særlig eller fokuseret indsats på baggrund af sprogscreening.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	6 % (9)	26 % (39)	68 % (103)	100 % (151)
Nej	14 % (45)	24 % (77)	62% (198)	100 % (320)

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Total	11 % (54)	25 % (116)	64 % (301)	100 % (471)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 471. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager ekstra ressourcer på baggrund af deres børnegruppe, er udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en χ^2-test med p-værdi på 0,036. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.12
Modtager din institution ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af jeres børnegruppe? Fordelt på andelen af børn diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	58 % (88)	30 % (46)	11 % (17)	100 % (151)
Nej	77 % (246)	19 % (60)	4 % (14)	100 % (320)
Total	71 % (334)	23 % (106)	7 % (31)	100 % (471)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 471. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager ekstra ressourcer på baggrund af deres børnegruppe, er udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en χ^2-test med p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.13
Modtager din institution ekstra ressourcer fra forvaltningen på baggrund af jeres børnegruppe? Fordelt på andelen af børn med fysiske funktionsnedsættelser.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	42 % (64)	44 % (66)	14 % (21)	100 % (151)
Nej	52 % (165)	33 % (107)	15 % (48)	100 % (320)
Total	49 % (229)	37 % (173)	15 % (69)	100 % (471)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 471. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager ekstra ressourcer på baggrund af deres børnegruppe, er udeladt. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ^2-test (p-værdi på 0,090). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.14
Modtager din institution ekstra ressourcer på baggrund af jeres børnegruppe? Fordelt på ejerforhold.

	Ja	Nej	Total
Kommunal	36 % (118)	64 % (213)	100 % (331)
Selvejende	27 % (23)	73 % (62)	100 % (85)
Privat	19 % (10)	81 % (43)	100 % (53)
Total	32 % (151)	68 % (318)	100 % (469)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 469. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager ekstra ressourcer på baggrund af deres børnegruppe, er udeladt. De, der har svaret "Andet" ved institutionstype, er ligeledes udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,028. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.15
Modtager din institution midler til sociale normeringer? Fordelt på andelen af børn, der er i fokuseret eller særlig indsats på baggrund af sprogscreening

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	8 % (8)	15 % (16)	77 % (81)	100 % (105)
Nej	12 % (44)	28 % (98)	60 % (212)	100 % (354)
Total	11 % (52)	25 % (114)	64 % (293)	100 % (459)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: . N = 459. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager midler til sociale normeringer, er udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,005. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.16
Modtager din institution midler til sociale normeringer? Fordelt på andelen af børn diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	64 % (67)	23 % (24)	13 % (14)	100% (105)
Nej	73 % (259)	22 % (78)	5 % (17)	100 % (354)
Total	71 % (326)	22 % (102)	7 % (31)	100 % (459)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 459. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager midler til sociale normeringer, er udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,008. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.17
Modtager din institution midler til sociale normeringer? Fordelt på andelen af børn med fysiske funktionsnedsættelser.

	Under 1 %	1 til 4 %	5 % og derover	Total
Ja	43 % (45)	41 % (43)	16 % (17)	100 % (105)
Nej	51 % (179)	35 % (124)	14 % (51)	100 % (354)
Total	49 % (224)	36 % (167)	15 % (68)	100 % (459)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 459. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager midler til sociale normeringer er udeladt. Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi på 0,379). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.18
Modtager din institution midler til sociale normeringer? Fordelt på institutionens ejerforhold.

	Ja	Nej	Total
Kommunal	25 % (82)	75 % (241)	100 % (323)
Selvejende	24 % (20)	76 % (62)	100 % (82)
Privat	6 % (3)	94 % (49)	100 % (52)
Total	23 % (105)	77 % (352)	100 % (457)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 457. De, der har svaret "Ved ikke" på, om de modtager midler til sociale normeringer, er udeladt. De, der har svaret "Andet" til institutionens ejerforhold, er også udeladt. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,007. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Udviklingen de sidste fem år

Appendiks-tabel C.19
Hvor enig eller uenig er du i, at der er flere børn der diagnosticeres? Fordelt på andelen af børn diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser

	Enig	Overvejende enig	Uenig eller overvejende uenig	Total
Under 1 %	18 % (42)	37 % (87)	45 % (104)	100 % (233)
1 til 4 %	38 % (33)	41 % (36)	21 % (18)	100% (87)
5 % og derover	52 % (14)	30 % (8)	19 % (5)	100 % (27)
Total	26 % (89)	38 % (131)	37 % (127)	100 % (347)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 347. De, der har svaret "Har ikke været leder i fem år" på et af spørgsmålene om udviklingen, er ikke medtaget. Svarkategorierne "Uenig" og "Overvejende uenig" er slået sammen af diskretioneringshensyn.
Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.20
Hvor enig eller uenig er du i.... at børn diagnosticeres tidligere? Fordelt på andel børn diagnosticeret med adfærdsforstyrrelser

	Enig	Overvejende enig	Uenig eller overvejende uenig	Total
Under 1 %	11 % (25)	29 % (68)	36 % (85)	24 % (55)
1 til 4 %	24 % (21)	45 % (39)	24 % (21)	7 % (6)
5 % og derover	37 % (10)	30 % (8)	19 % (5)	15 % (4)
Total	16 % (56)	33 % (115)	32 % (111)	19 % (65)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note N = 347. De, der har svaret "Har ikke været leder i fem år" på et af spørgsmålene om udviklingen, er ikke medtaget.
Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.21

Hvor enig eller uenig er du i.... at der er sket en stigning i børn med komplekse udfordringer?

	Enig	Overvejende enig	Uenig eller overvejende uenig	Total
Kommunal	51 % (121)	38 % (91)	11 % (26)	100 % (238)
Selvejende	39 % (26)	36 % (24)	24 % (16)	100 % (66)
Privat	38 % (16)	38 % (16)	24 % (10)	100 % (42)
Total	47 % (163)	38 % (131)	15 % (52)	100 % (346)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 346. De, der har svaret "Har ikke været leder i fem år" på et af spørgsmålene om udviklingen, er ikke medtaget. Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,028. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.22

Hvor enig eller uenig er du i.... at der er flere børn i udsatte positioner?

	Enig	Overvejende enig	Uenig eller overvejende uenig	Uenig	Total
Kommunal	44 % (104)	39 % (93)	11 % (25)	7 % (16)	100 % (238)
Selvejende	41 % (27)	29 % (19)	24 % (16)	6 % (4)	100 % (66)
Privat	33 % (14)	43 % (18)	10 % (4)	14 % (6)	100 % (42)
Total	42 % (145)	38 % (130)	13 % (45)	8 % (26)	100 % (346)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 346. De, der har svaret "Har ikke været leder i fem år" på et af spørgsmålene om udviklingen, er ikke medtaget. Sammenhængen er signifikant ved en $\chi 2$-test med en p-værdi på 0,034. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Understøttelse af børn i udsatte positioner

Appendiks-tabel C.23
I hvilken grad oplever du, at I i din daginstitution lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner? Fordelt på institutionens ejerforhold

	I høj grad	I nogen grad/i mindre grad/slet ikke	Total
Kommunal	41 % (138)	59 % (197)	100 % (335)
Selvejende	60 % (51)	40 % (34)	100 % (85)
Privat	80 % (43)	20 % (11)	100 % (54)
Total	49 % (232)	51 % (242)	100 % (474)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024
Note: N = 474. De, der har svaret "Andet" på spørgsmålet om institutionens ejerforhold, er ikke medtaget.
Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.24
I hvilken grad oplever du, at der er behov for at udvikle daginstitutionens pædagogiske praksis? Fordelt på institutionens ejerforhold

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Total
Kommunal	38 % (127)	48 % (161)	14 % (47)	100 % (335)
Selvejende	33 % (28)	42 % (36)	25 % (21)	100 % (85)
Privat	28 % (15)	33 % (18)	39 % (21)	100 % (54)
Total	36 % (170)	45 % (215)	19 % (89)	100 % (474)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 474. De, der har svaret "Andet" på spørgsmålet om institutionens ejerforhold, er ikke medtaget.
Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.25
I hvilken grad oplever du, at daginstitutionen ikke kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har brug for? Fordelt på institutionens ejerforhold

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Total
Kommunal	13 % (42)	53 % (178)	30 % (100)	4 % (15)
Selvejende	14 % (12)	47 % (40)	34 % (29)	5 % (4)
Privat	7 % (4)	37 % (20)	44 % (24)	11 % (6)
Total	12 % (58)	50 % (238)	32 % (153)	5 % (25)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 474. De, der har svaret "Andet" på spørgsmålet om institutionens ejerforhold, er ikke medtaget.

Sammenhængen er ikke signifikant ved en χ2-test (p-værdi på 0,088). Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.26
I hvilken grad oplever du, at I i din daginstitution lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner? Fordelt på institutionsstørrelse

	I høj grad	I nogen grad/i mindre grad/slet ikke	Total
0-50 børn	64 % (93)	36 % (53)	100 % (146)
51-100 børn	45 % (112)	55 % (137)	100 % (249)
101 børn og derover	36 % (29)	64 % (52)	100 % (81)
Total	49 % (234)	51 % (242)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. Svarkategorierne "I nogen grad", "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.27
I hvilken grad oplever du, at der er behov for at udvikle daginstitutionens pædagogiske praksis? Fordelt på institutionsstørrelse

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Total
0-50 børn	31 % (45)	41 % (60)	28 % (41)	100 % (146)
51-100 børn	38 % (94)	45 % (112)	17 % (43)	100 % (249)
101 børn og derover	38 % (31)	54 % (44)	7 % (6)	100 % (81)
Total	36 % (170)	45 % (216)	19 % (90)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: : N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,003. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. Svarkategorierne "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.28
I hvilken grad oplever du, at daginstitutionen ikke kan give børn i udsatte positioner den støtte, de har brug for? Fordelt på institutionsstørrelse.

	I høj grad	I nogen grad	I mindre grad/slet ikke	Total
0-50 børn	8 % (12)	45 % (66)	47 % (68)	100 % (146)
51-100 børn	13 % (32)	53 % (132)	34 % (85)	100 % (249)
101 børn og derover	17 % (14)	49 % (40)	33 % (27)	100 % (81)
Total	12 % (58)	50 % (238)	38 % (180)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 474. De, der har svaret "Andet" på spørgsmålet om institutionens ejerforhold, er ikke medtaget.

Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %.

Appendiks-tabel C.29

I hvor høj grad oplever du, at I i din daginstitution lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner (række) Fordelt på, i hvilken grad de oplever, at det pædagogiske personale i den daginstitution, de er leder for, har de rette kompetencer til at understøtte børn i udsatte positioner (kolonne).

	I høj grad	I nogen grad/i mindre grad/slet ikke	Total
I høj grad	75 % (131)	25 % (44)	100 % (175)
I nogen grad	36 % (96)	64 % (169)	100 % (265)
I mindre grad/slet ikke	19 % (7)	81 % (29)	100 % (36)
Total	49 % (234)	51 % (242)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. Svarkategorierne "I nogen grad", "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.30

I hvor høj grad oplever du, at I i din daginstitution lykkes med at sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn i børnefællesskaber, herunder børn i udsatte positioner (række). Fordelt på, I hvor høj grad de oplever, at du selv som leder, har de rette kompetencer til at understøtte personalet i arbejdet med børn i udsatte positioner

	I høj grad	I nogen grad/i mindre grad/slet ikke	Total
I høj grad	67 % (150)	33 % (75)	100 % (225)
I nogen grad/I mindre grad/slet ikke	33 % (84)	67 % (167)	100 % (251)
Total	49 % (234)	51 % (242)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.

Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,000. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. Svarkategorierne "I nogen grad", "I mindre grad" og "Slet ikke" er slået sammen af hensyn til diskretionering.

Appendiks-tabel C.31
Hvilke typer af udfordringer henvender I jer typisk til PPR eller lignende om… fysisk funktionsnedsættelse hos et barn? Fordelt på andelen af børn med fysiske funktionsnedsættelser i daginstitutionen

	Ikke valgt	Valgt	Total
Under 1 %	85 % (198)	15 % (34)	100 % (232)
1 til 4 %	72 % (126)	28 % (48)	100 % (174)
5 % og derover	74 % (52)	26 % (18)	100 % (70)
Total	79 % (376)	21 % (100)	100 % (476)

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2024.
Note: N = 476. Sammenhængen er signifikant ved en χ2-test med en p-værdi på 0,004. Tallene er afrundede, hvorfor rækkerne ikke altid summerer til 100 %. Daginstitutionslederne kunne krydse de(n) udfordring(er) af, som de typisk henvender sig til PPR eller lignende om. ”Ikke valgt” i tabellen refererer heraf til, at daginstitution ikke har krydset denne udfordring af, hvorimod ”Valgt” refererer til, at de har krydset denne udfordring af.

Børn i udsatte positioner i daginstitutioner

© 2024 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

Foto: Colourbox

ISBN (www) 978-87-7182-743-9

Danmarks Evalueringsinstitut
– analyser, redskaber og udvikling, der styrker uddannelser og dagtilbud.

Danmarks Evalueringsinstitut

+45 35 55 01 01
eva@eva.dk
www.eva.dk